

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn

OIV / Onderzoek en
Integrale Vraagstukken

Rapport

Vitaliteitsscan sportverenigingen 2012

**De vitaliteit en maatschappelijke functie van Haagse
sportverenigingen**

Vitaliteitsscan sportverenigingen 2012

De vitaliteit en maatschappelijke functie van Haagse sportverenigingen

Uitgave

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn
Productgroep Onderzoek en Integrale Vraagstukken
November 2012

Redactie

Marlies Diepeveen

Inlichtingen

Marlies Diepeveen (0703535386) /marlies.diepeveen@denhaag.nl

Dit rapport is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld. Toch kan het voorkomen dat bepaalde informatie niet (geheel) juist wordt weergegeven. U kunt geen rechten ontleen aan de teksten en cijfers uit dit rapport.

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	- 1 -
SAMENVATTING	- 3 -
1 INLEIDING	- 7 -
1.1 Achtergrond	- 7 -
1.2 Doel en vraagstelling van het onderzoek	- 7 -
1.3 Opzet van het onderzoek	- 8 -
1.3.1 Definities vitaliteit en maatschappelijke functie	- 8 -
1.3.2 De vragenlijst	- 8 -
1.3.3 (Non)respons en representativiteit	- 9 -
1.3.4 Bewerking van de gegevens	- 9 -
1.3.5 Vervolg	- 11 -
1.4 Deelnemende verenigingen	- 11 -
1.5 Leeswijzer	- 14 -
2 BELEID	- 15 -
2.1 Beleidsplannen	- 15 -
2.2 Meerjarenonderhoudsplanning	- 18 -
2.3 Nieuwe sporttak en uitbreidingsplannen	- 19 -
2.4 Samenwerking met andere organisaties	- 19 -
3 LEDEN EN ACTIVITEITEN	- 23 -
3.1 De leden van de vereniging	- 23 -
3.2 Activiteiten voor ledenbinding	- 25 -
3.3 Aanbod voor specifieke doelgroepen	- 26 -
3.4 Andere activiteiten voor niet-leden	- 27 -
4 KADER EN VRIJWILLIGERS	- 29 -
4.1 Bestuursleden en commissies	- 29 -
4.1.1 Bestuur	- 29 -
4.1.2 Commissies	- 30 -
4.2 Functieprofielen en taakomschrijvingen	- 31 -
4.3 Vrijwilligers bij verenigingen	- 32 -
4.4 Cursussen voor de vrijwilligers	- 34 -
5 FINANCIËN	- 35 -
5.1 Financiële situatie	- 35 -
5.2 Begroting en reserves	- 36 -
6 VITALITEIT EN MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE	- 37 -
6.1 Indeling vitaliteit en maatschappelijke functie	- 38 -
6.2 Vitaliteit naar achtergrondkenmerken	- 39 -
6.2.1 Wel of geen accommodatie en grootte van de vereniging	- 39 -
6.2.2 Vitaliteit en tak van sport	- 41 -
6.2.3 Knelpunten	- 43 -
LITERATUUR	- 47 -
BIJLAGEN	- 49 -
Bijlage I Gebruikte vragenlijst	- 50 -
Bijlage II Voorbeeld rapportage voor verenigingen	- 59 -
Bijlage III Scoringsmethodiek	- 63 -
Bijlage IV Indeling in sporttak	- 67 -

Samenvatting

Achtergrond en doel van het onderzoek

De huidige coalitie vindt sport belangrijk, omdat het mensen met elkaar verbindt, een gezonde leefstijl bevordert en een positief beeld van de stad bevordert door (inter)nationale evenementen. Goed functionerende sportverenigingen zijn daarbij erg belangrijk. Als vrijwilligersorganisaties bieden zij veel Hagenaars een zinvolle vrijetijdsbesteding en een sociale structuur die de onderlinge betrokkenheid en positie van Hagenaars in de samenleving versterkt. Het college wil de maatschappelijke prestaties van sportverenigingen vergroten. Sportaccommodaties kunnen beter worden benut voor de wijk. Het streven is dat sportaccommodaties een ontmoetingsplaats in de buurt worden waar sportverenigingen, scholen en vrijwilligersorganisaties thuis zijn en activiteiten organiseren: het Buurthuis van de Toekomst. Om deze maatschappelijke functie van verenigingen te versterken, trekt de gemeente jaarlijks extra geld uit. Een bepaalde mate van vitaliteit van de vereniging is noodzakelijk om invulling te kunnen geven aan een brede maatschappelijke functie. Daarom heeft de gemeente behoefte aan inzicht in de vitaliteit van sportverenigingen in Den Haag en de mate waarin zij momenteel een maatschappelijke functie vervullen. Hiermee is het doel van het onderzoek bepaald: zicht bieden op de vitaliteit en maatschappelijke functie van Haagse sportverenigingen. Het onderzoek zal in de toekomst herhaald worden en dan ook inzicht geven in het verloop en de ontwikkeling van vitaliteit bij verenigingen.

Aan het onderzoek hebben 191 (van de 306) sportverenigingen meegedaan, 62 procent. Verenigingen zijn gestimuleerd om mee te doen aan het onderzoek door middel van een beloning. Bovendien is het invullen van de vragenlijst een voorwaarde wanneer verenigingen in aanmerking willen komen voor ondersteuning door de gemeente. Verenigingen die weinig of geen contact hebben met de gemeente en geen behoefte hebben aan ondersteuning door de gemeente, zijn waarschijnlijk ondervertegenwoordigd in het onderzoek. Gelet op de goede respons geeft dit onderzoek desondanks een goed beeld van de situatie van de sportverenigingen in Den Haag. Verenigingen konden meedoen door een schriftelijke vragenlijst in te vullen of de vragenlijst via internet in te vullen. Dit rapport beschrijft de resultaten van het onderzoek. Achtereenvolgens komen verschillende onderwerpen aan bod die bijdragen aan de vitaliteit en maatschappelijke functie van verenigingen. Uiteindelijk komen deze onderwerpen samen in een score op vitaliteit en een score voor de maatschappelijke functie van verenigingen.

Definitie vitaliteit en maatschappelijke functie

In het onderzoek is vitaliteit gedefinieerd als het vermogen om nu en in de toekomst de eigen sporten aan te kunnen bieden aan eigen en potentiële leden. Dit is beoordeeld aan de hand van vijf thema's: beleid, leden, kader, accommodatie en financiën.

Een vereniging heeft een maatschappelijke functie als zij activiteiten onderneemt die gericht zijn op mensen van buiten de vereniging en/of wanneer de vereniging samenwerkt met andere organisaties.

Beleid

Drie kwart van de verenigingen heeft een of meer beleidsplannen of is bezig met de ontwikkeling daarvan. Het algemeen beleidsplan is aanwezig bij de helft van de verenigingen. Activiteiten uit het algemene beleidsplan worden ook het meest uitgevoerd. Een deel van de verenigingen is bezig met een nieuwe sporttak; 16 procent is de afgelopen twee jaar met een nieuwe sporttak begonnen en 13 procent is van plan daar de komende twee jaar mee te beginnen. Ook hebben verenigingen uitbreidingsplannen: ruim de helft denkt daarover na. Sportverenigingen werken veel samen met andere organisaties: dit geldt voor drie kwart van de verenigingen. Meestal is die samenwerking met andere sportverenigingen of met scholen. Het zijn ook de scholen en andere sportverenigingen die het meest gebruik maken van de accommodaties van sportverenigingen.

Leden en activiteiten

De ledenaantallen van de verenigingen in het onderzoek variëren van tien tot bijna 2.000. Bij een kwart van de verenigingen is het ledenaantal de afgelopen jaren min of meer gelijk gebleven. Bij 11 procent is sprake van een grote afname en 7 procent heeft te maken gehad met een flinke toename in het aantal leden. De verenigingen hebben in totaal relatief veel leden in de leeftijd van 19 tot en met 64 jaar en een deel van de verenigingen richt zich specifiek op de jeugd. Bijna alle verenigingen organiseren activiteiten om de leden aan zich te binden. Daarbij gaat het zowel om aan sport gerelateerde activiteiten zoals onderlinge wedstrijden en toernooien, als om niet aan sport gerelateerde activiteiten, zoals feesten en clubavonden. Ongeveer een kwart van de verenigingen heeft een sportaanbod ontwikkeld voor een specifieke doelgroep, zoals ouderen of mensen met een beperking. Nog eens een kwart van de clubs organiseert andere activiteiten dan de reguliere sportactiviteiten, gericht op niet-leden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan huiswerkbegeleiding, maaltijdvoorziening, kaartavonden, fysiotherapie.

Kader en vrijwilligers

Gemiddeld hebben de verenigingen vijf tot zes bestuursleden, het merendeel van de verenigingen (95 procent) heeft drie bestuursleden of meer. Voor de bestuursfuncties heeft de helft van de verenigingen functieprofielen en/of taakomschrijvingen op papier gezet. Ook een of meer commissies tref je bij bijna alle verenigingen (92 procent) aan. Veel verenigingen hebben een financiële commissie, een commissie voor de ledenadministratie, een wedstrijdcommissie en/of een activiteitencommissie. De jeugdcommissie, kantinecommissie en activiteitencommissie zijn over het algemeen het grootst. Twee derde van de verenigingen geeft aan dat zij (soms) moeite hebben met het vinden van vrijwilligers. Voor een kwart van de verenigingen is het aantal vrijwilligers echt onvoldoende en/of levert dit tekort problemen op. Dit probleem lijkt voor kleine verenigingen nijpender te zijn dan voor grote verenigingen. Verenigingen komen met name mensen te kort voor de bardienst, voor sponsoring, voor promotie van de vereniging en voor de organisatie van evenementen.

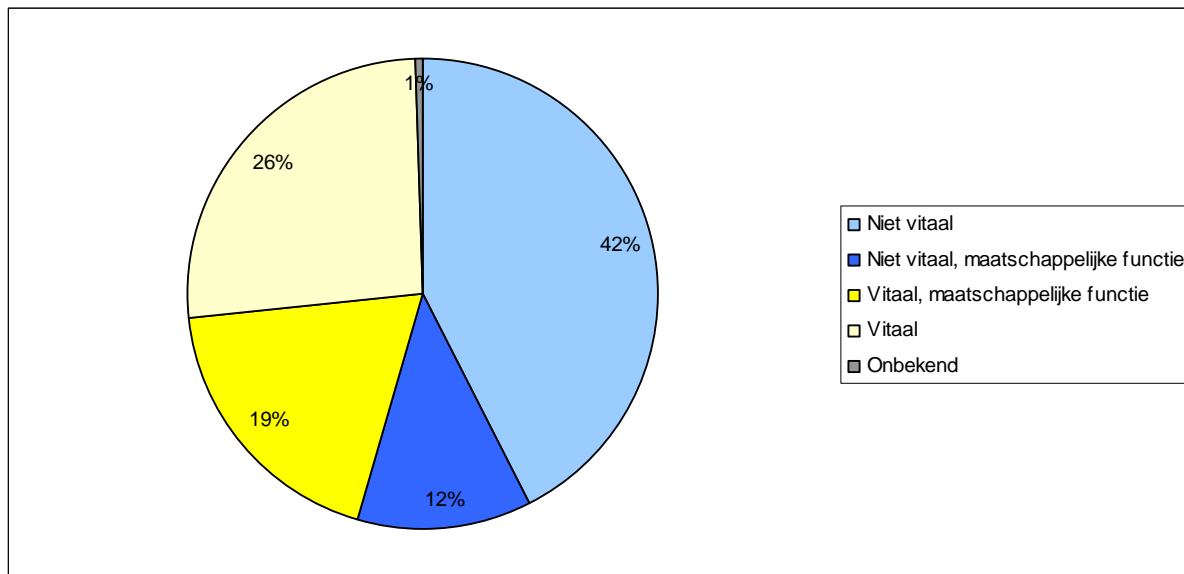
Financiën

Negen van de tien verenigingen kon de afgelopen drie jaar aan alle financiële verplichtingen voldoen. Zeven van de tien verenigingen had in die jaren geen negatief financieel resultaat. De meeste verenigingen (90 procent) hebben een begroting gemaakt en 60 procent spaart geld met een bepaalde bestemming, zoals een lustrum, de aanschaf van sportmaterialen en/of het onderhoud van de accommodatie. Daarnaast heeft twee derde van de vereniging een financiële buffer of eigen vermogen.

Vitaliteit en maatschappelijke functie

Binnen de vijf besproken thema's zijn indicatoren voor vitaliteit opgesteld. Op basis van deze indicatoren is bepaald of een vereniging vitaal is of niet. Daarnaast zijn indicatoren opgesteld voor de maatschappelijke functie. In de volgende figuur is te zien welk deel van de verenigingen vitaal is en welk deel wel of geen maatschappelijke functie heeft.

Figuur S.1 Vitaliteit en maatschappelijke functie van verenigingen, percentages (191 verenigingen)

45 procent van de verenigingen is vitaal. Van deze verenigingen heeft iets minder dan de helft een maatschappelijke functie. Dit hangt samen met de grootte van de vereniging en het wel of niet behoren van een eigen club-/kleedaccommodatie. Verenigingen met een eigen accommodatie (vaak zijn dit ook grote verenigingen) zijn vaker vitaal en/of hebben vaker een maatschappelijke functie. Dit komt vooral doordat verenigingen met een eigen accommodatie vaker hun beleid op orde hebben en het kader en de (werving van) vrijwilligers goed georganiseerd hebben. Daarnaast ondernemen verenigingen met een eigen accommodatie vaker activiteiten die de maatschappelijke functie bevorderen.

Niet-vitale verenigingen worden vooral gekenmerkt doordat ze vaker geen functieprofielen hebben voor de bestuursfuncties, hun vrijwilligers geen cursussen hebben bijgewoond, omdat ze geen of weinig beleidsplannen op papier hebben staan, geen beleidsplannen hebben waarvan de acties uitgevoerd worden, geen meerjarenonderhoudsplanning hebben, geen reserve hebben voor het onderhoud van de accommodatie of geen accommodatiecommissie hebben. Een aanzienlijk deel van de verenigingen (16 procent) komt één punt te kort en is daardoor 'net niet' vitaal. Deze verenigingen scoren met name slechter als het gaat om het hebben van beleidsplannen op papier, de aanwezigheid van een meerjarenonderhoudsplanning of een reserve voor het onderhoud van de accommodatie.

Verenigingen die geen maatschappelijke functie hebben, kenmerken zich doordat ze minder vaak activiteiten ondernemen voor niet-leden, er niemand is die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten, doordat ze geen beleidsplan hebben voor de maatschappelijke functie van de vereniging of geen vast sportaanbod hebben voor specifieke doelgroepen als ouderen of mensen met een beperking. Ook hier komt 17 procent van de verenigingen net één punt te kort voor een maatschappelijke functie. Deze verenigingen scoren vooral slecht op het sportaanbod voor specifieke doelgroepen, dit hebben zij meestal niet.

1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de achtergrond van het onderzoek. Daarna komen het doel en de vraagstelling aan bod, gevolgd door de opzet van het onderzoek. Tot slot geven we een korte beschrijving van de verenigingen die hebben meegedaan aan het onderzoek.

1.1 ACHTERGROND

Het coalitieakkoord 'Aan de slag!' benadrukt dat sport belangrijk is, omdat het bijdraagt aan ontmoeting, binding, een gezonde leefstijl en positieve beeldvorming van de stad via nationale en internationale evenementen. Het belang van goed functionerende sportverenigingen wordt daarbij benadrukt. Als vrijwilligersorganisaties bieden zij veel Hagenaars een zinvolle vrijetijdsbesteding en een sociale structuur die de onderlinge betrokkenheid en positie van Hagenaars in de samenleving versterkt. Het college wil de maatschappelijke prestaties van sportverenigingen vergroten. Sportaccommodaties kunnen beter worden benut voor de wijk. Het streven is dat sportaccommodaties een ontmoetingsplaats in de buurt worden waar sportverenigingen, scholen en vrijwilligersorganisaties thuis zijn: het Buurthuis van de Toekomst. Sportvoorzieningen en maatschappelijke activiteiten kunnen vaker en beter gecombineerd worden. Om de maatschappelijke functie van sportverenigingen te versterken, trekt de gemeente Den Haag twee miljoen euro extra per jaar uit.

In het beleidskader 'Versterken wijkfunctie van sport' wordt het versterken van de maatschappelijke functie van sportverenigingen verder uitgewerkt. In dit beleidskader worden de volgende twee doelstellingen geformuleerd:

- 1) *Accommodaties optimaal benutten*
Meer organisaties maken gebruik van de sportaccommodaties, zodat ook doordeweeks en overdag de accommodaties in gebruik zijn.
- 2) *Vitale en sterke sportverenigingen met een brede maatschappelijke functie*
Meer sportverenigingen ondernemen samen met partners uit de wijk activiteiten die bijdragen aan maatschappelijke doelen zoals gezondheid, participatie, ontmoeting en opvoeding gericht op eigen leden en/of bewoners uit de buurt.

Om deze doelstellingen te bereiken heeft de gemeente twee programmalijnen uitgezet:

- 1) Sportverenigingen kunnen subsidie ontvangen om hun accommodatie aan te passen en te verbeteren voor de buurtfunctie.
- 2) Sportverenigingen worden uitgedaagd en geholpen om samenwerkingsrelaties aan te gaan met maatschappelijke organisaties uit de buurt.

Uit ervaring blijkt dat de interne organisatie van een vereniging enigszins op orde moet zijn voordat een vereniging haar horizon kan verbreden en nieuwe activiteiten kan ontplooiën. De vereniging moet over een bepaalde mate van vitaliteit beschikken om met haar omgeving aan de slag te kunnen gaan. De gemeente Den Haag wil daarom meer inzicht in de vitaliteit van de sportverenigingen in Den Haag en inzicht in hoe die vitaliteit zich ontwikkelt in de loop der jaren. Daarnaast heeft de gemeente veel contact met de verenigingen en ondersteunt de gemeente hen bij het verbreden van hun maatschappelijke functie. De resultaten van de scan worden gebruikt voor de inzet van deze ondersteuning.

1.2 DOEL EN VRAAGSTELLING VAN HET ONDERZOEK

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig:

- 1) Het onderzoek brengt (de ontwikkeling van) de vitaliteit van Haagse sportverenigingen in beeld.
- 2) Het onderzoek biedt zicht op (de ontwikkeling van) de vitaliteit van individuele sportverenigingen.

Omdat dit de eerste meting is van het onderzoek, levert het nog geen beeld op van de ontwikkeling van de vitaliteit van verenigingen. Latere metingen zullen wel inzicht geven in de ontwikkeling van de vitaliteit. Het is de bedoeling dat het onderzoek over twee jaar herhaald zal worden.

Dit rapport gaat in op de eerste doelstelling van het onderzoek: de vitaliteit van de Haagse sportverenigingen. De tweede doelstelling, inzicht in de vitaliteit van individuele sportverenigingen,

wordt gebruikt om de inzet van subsidie en de ondersteuning van de gemeente te optimaliseren. Deze informatie is alleen voor medewerkers van de gemeente beschikbaar die hierover contact hebben met de verenigingen. De verenigingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek krijgen de informatie teruggekoppeld over de vitaliteit van hun club.

Op basis van bovenstaande is de centrale onderzoeksvraag:

Hoe vitaal zijn de Haagse sportverenigingen?

Uiteindelijk moet het onderzoek een beeld opleveren van de mate van vitaliteit van sportverenigingen in Den Haag en in welke mate verenigingen werken aan een brede maatschappelijke functie.

1.3 OPZET VAN HET ONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn alle sportverenigingen in Den Haag benaderd met de vraag of zij een vragenlijst in wilden vullen. Aan de hand van de antwoorden is een indeling gemaakt die aangeeft of een vereniging vitaal is of niet en of ze een maatschappelijke functie hebben. In deze paragraaf komen achtereenvolgens aan de orde: de definitie van vitaliteit en maatschappelijke functie die we hanteren, de gebruikte vragenlijst, de respons en non-respons, de bewerking van de gegevens en het vervolg van het onderzoek.

1.3.1 Definities vitaliteit en maatschappelijke functie

In dit onderzoek is vitaliteit als volgt gedefinieerd:

Vitaliteit is het vermogen om nu en in de toekomst de eigen sporten aan te kunnen bieden aan eigen en potentiële leden.

Behalve inzicht in de vitaliteit van verenigingen, willen we van de verenigingen ook weten in hoeverre zij een brede maatschappelijke functie vervullen. De maatschappelijke functie definiëren we als volgt:

Een vereniging heeft een brede maatschappelijke functie als zij activiteiten onderneemt die gericht zijn op mensen van buiten de vereniging en/of wanneer zij samenwerkt met andere organisaties.

1.3.2 De vragenlijst

Uitgangspunt bij de ontwikkeling van de vragenlijst was de definitie van vitaliteit en de vierdeling in vitaal/niet-vitaal en wel/geen maatschappelijke functie als uitkomst van het onderzoek. Bij de ontwikkeling van de vragenlijst is gebruik gemaakt van andere onderzoeken¹ die op dit terrein zijn gedaan. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van medewerkers binnen de gemeente op het terrein van sport en van medewerkers die veel contact hebben met de verenigingen in Den Haag. Naar aanleiding daarvan hebben we zes thema's opgesteld die een rol spelen bij vitaliteit:

- Leden
- Kader
- Beleid en visie
- Accommodatie
- Financiën
- Maatschappelijke activiteiten en contacten in de buurt

Voor deze thema's zijn een aantal indicatoren opgesteld die iets zeggen over de vitaliteit van een vereniging (zie paragraaf 1.3.4 voor de lijst van indicatoren, [Bewerking van de gegevens](#)). Deze indicatoren waren het uitgangspunt bij het opstellen van de vragenlijst.

De resulterende vragenlijst is uitgetoetst bij zes verenigingen. Tijdens deze testfase bleek dat een aantal vragen voor de verenigingen moeilijk te beantwoorden waren; deze vragen zijn opnieuw geformuleerd of uit de vragenlijst weggelaten. De definitieve vragenlijst is opgenomen in de bijlagen, [Bijlage I Gebruikte vragenlijst](#).

¹ Het Mulier Instituut doet onderzoek naar vitale verenigingen, onder andere in 's-Hertogenbosch, Tilburg en Eindhoven. Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam onderzoek gedaan naar de vitaliteit van de sportverenigingen in de gemeente.

1.3.3 (Non)respons en representativiteit

In totaal zijn er 306 sportverenigingen in Den Haag benaderd². Deze verenigingen hebben een brief namens de wethouder gekregen, met daarbij een schriftelijke vragenlijst. Deze brief is gericht aan de secretaris of het bestuur van de vereniging. De verenigingen konden kiezen of zij de schriftelijke vragenlijst invulden of aan het onderzoek meededen door de vragenlijst via internet in te vullen. Uiteindelijk hebben 191 verenigingen meegedaan aan het onderzoek, een respons van 62 procent. 115 Verenigingen hebben dus niet meegedaan aan het onderzoek. Tijdens het onderzoek bleek dat er fouten zaten in het registratiebestand van de verenigingen in Den Haag. Daardoor zijn er verenigingen benaderd die niet benaderd hadden moeten worden. Verenigingen hebben in het onderzoek de gelegenheid gehad om hun gegevens aan te passen, daardoor is de registratie inmiddels verbeterd. Daarnaast is het opschonen van de registratie een proces dat nog steeds gaande is.

Om een zo compleet mogelijk beeld van de Haagse verenigingen te krijgen, was een goede respons belangrijk. Een aantal maatregelen is genomen om de respons gunstig te beïnvloeden. *Ten eerste* ontvingen de verenigingen die meededen aan het onderzoek € 100,-. *Ten tweede* is het voor verenigingen die ondersteuning van de gemeente willen in de vorm van bijvoorbeeld subsidie, een voorwaarde dat ze aan het onderzoek hebben meegedaan. *Ten derde* zijn een aantal verenigingen waarmee de gemeente regelmatig contact heeft, aangespoord mee te doen aan het onderzoek. *Ten vierde* ontvingen de verenigingen een rapportage over hun specifieke situatie, waarbij een vergelijking wordt gemaakt met de gemiddelde situatie van alle verenigingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek. Dit laatste wordt vooral bij latere metingen interessant voor verenigingen, omdat ze dan een vergelijking met voorgaande metingen kunnen maken. Een voorbeeld van een rapportage per vereniging is in de bijlagen opgenomen, [Bijlage II Voorbeeld rapportage voor verenigingen](#). *Tot slot* is er bij het opstellen van de vragenlijst op gelet de vragenlijst zo toegankelijk mogelijk te maken voor de verenigingen. De testfase was hier ook voor bedoeld.

De informatie die de verenigingen hebben ingevuld geeft de persoonlijke mening weer van diegene die de vragenlijst heeft ingevuld, meestal was dit de secretaris of iemand anders van het bestuur. Binnen een vereniging verschillen de meningen natuurlijk ook over de stand van zaken van de vereniging. Dit betekent dat de informatie die is verzameld een subjectieve inkleuring kan zijn van de stand van zaken. Daarnaast is de gemeente geen neutrale partij voor verenigingen die om informatie vraagt. Dit kan tot gevolg hebben dat men de situatie bij het invullen van de vragenlijst anders doet voorkomen dan die is.

Zoals gezegd, een hoge respons is belangrijk voor de representativiteit van de resultaten. Veel verenigingen hebben de moeite genomen om de vragenlijst in te vullen. Bijna twee derde van de Haagse verenigingen heeft meegedaan aan het onderzoek. Omdat weinig bekend is van de verenigingen die niet meededen aan het onderzoek, is het moeilijk om iets over de representativiteit te zeggen. Zowel in de respons als in de non-respons zitten grote en kleine verenigingen, verenigingen waar de gemeente veel en weinig contact mee heeft. Het ligt wel voor de hand dat verenigingen die geen contact met de gemeente hebben en daar ook geen behoefte aan hebben, niet mee hebben gedaan aan het onderzoek. Daarnaast is het zo dat verenigingen met bepaalde sporttakken relatief vaak hebben meegedaan aan het onderzoek: korfbalverenigingen, verenigingen die doen aan turnen en/of dans, verenigingen voor jeu de boules, tennisverenigingen, badminton- en voetbalverenigingen. Onder biljartclubs, verenigingen voor zelfverdediging en/of vechtsport en verenigingen voor denksport is de respons juist relatief laag. De verdeling over de sporttakken in de respons is echter nauwelijks afwijkend van die in de totale groep verenigingen. Al met al geeft dit onderzoek een goed beeld van de situatie van de verenigingen in Den Haag.

1.3.4 Bewerking van de gegevens

Op basis van de informatie die de verenigingen hebben ingevuld in de vragenlijst hebben we de volgende vierdeling gemaakt:

- A: niet-vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- A+: niet-vitale vereniging met een maatschappelijke functie
- B: vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- B+: vitale vereniging met een maatschappelijke functie

² In eerste instantie zijn meer verenigingen benaderd, maar uiteindelijk bleek een aantal verenigingen commercieel, niet bij NOC*NSF aangesloten of niet in Den Haag te zijn gevestigd. Deze verenigingen zijn uit de (non)respons verwijderd.

Voor het onderscheid tussen A en B en het onderscheid tussen wel of geen maatschappelijke functie zijn aparte sets van indicatoren gebruikt. Verenigingen kregen voor elk van deze indicatoren nul, een halve of één punt en deze punten zijn bij elkaar opgeteld. Als het totaal aantal punten groot genoeg is, spreken we van een vitale of maatschappelijk actieve vereniging. Voor verenigingen met en zonder accommodatie is het benodigd aantal punten verschillend.³ Hieronder staat welke indicatoren we daarvoor hebben gebruikt. In de bijlagen wordt toegelicht aan welke vragen de indicatoren gekoppeld zijn en hoeveel punten de verenigingen op de indicatoren konden scoren, [Bijlage III Scoringmethodiek](#).

1.3.4.1 Vitaliteit

Vitale verenigingen zijn verenigingen, die in ieder geval

- minimaal drie bestuursleden hebben,
- een begroting hebben én
- het laatste jaar aan alle financiële verplichtingen hebben voldaan.

Vitale verenigingen voldoen aan **alle drie** deze voorwaarden. Daarnaast hebben ze op de volgende indicatoren een minimaal aantal punten gehaald:

Leden

- Indicator 1: Ledenaantal afgelopen drie jaar stabiel of stijgend.
- Indicator 2: Onderneemt activiteiten voor ledenbinding.

Kader

- Indicator 3: Minimaal twee commissies (grote verenigingen, > 300 leden: minimaal vijf).
- Indicator 4: Minimaal drie bestuursleden.
- Indicator 5: Voldoende vrijwilligers of beheersbaar tekort.
- Indicator 6: Beschreven functieprofielen voor bestuursfuncties.
- Indicator 7: Vrijwilligers aanwezig geweest bij cursussen, trainingen of informatiebijeenkomsten.

Beleid en visie

- Indicator 8: Beleidsplannen aanwezig voor minimaal twee terreinen, waaronder een algemeen beleidsplan.
- Indicator 9: De acties uit minimaal twee beleidsplannen worden uitgevoerd.
- Indicator 10: De afgelopen twee jaar nieuwe sporttak begonnen of plannen voor nieuwe sporttak binnen twee jaar.
- Indicator 11: Plannen om binnen twee jaar uit te breiden of de accommodatie aan te passen.

Accommodatie

- Indicator 12: Meerjarenonderhoudsplanning aanwezig.
- Indicator 13: Er wordt geld gereserveerd voor onderhoud.
- Indicator 14: Accommodatiecommissie aanwezig.

Financiën

- Indicator 15: Begroting aanwezig.
- Indicator 16: Vereniging kan de laatste drie jaar aan alle verplichtingen voldoen.
- Indicator 17: Financiële resultaat is de afgelopen drie jaar niet negatief.
- Indicator 18: Vereniging heeft een eigen vermogen

³ Tijdens het onderzoek kregen we de indruk dat de betreffende vraag (vraag 26) niet altijd duidelijkheid gaf over de aanwezigheid van een accommodatie in eigen beheer. Dit zullen we in een volgende meting anders vragen, zodat we meer weten over het type accommodatie. Het wel of niet hebben van een accommodatie in eigen beheer is belangrijk bij het vaststellen van de vitaliteit en/of maatschappelijke functie van verenigingen en daarom van invloed op de resultaten van het onderzoek.

1.3.4.2 Maatschappelijke functie

Verenigingen met een maatschappelijke functie hebben een minimaal aantal punten behaald op de volgende indicatoren:

Leden

- Plus-indicator 1: Organisatie van andere activiteiten dan reguliere sportactiviteiten gericht op niet-leden. Zo niet: concrete plannen hiervoor.

Kader

- Plus-indicator 2: Er is iemand voor de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten.

Beleid en visie

- Plus-indicator 3: Er is een beleidsplan voor de maatschappelijke functie van de vereniging.

Accommodatie

- Plus-indicator 4: Club-/kleedaccommodatie wordt gebruikt door andere organisaties dan alleen de sportvereniging.

Maatschappelijke activiteiten en contacten in de buurt

- Plus-indicator 5: Aanbod voor specifieke doelgroepen (ouderen, mensen met een beperking) of concrete plannen hiervoor.
- Plus-indicator 6: Structurele samenwerking met één of meer partners uit de zorg, welzijn of onderwijs (buiten het gebruik van de accommodatie) óf concrete plannen hiervoor óf oppervlakkige, incidentele contacten.

1.3.5 Vervolg

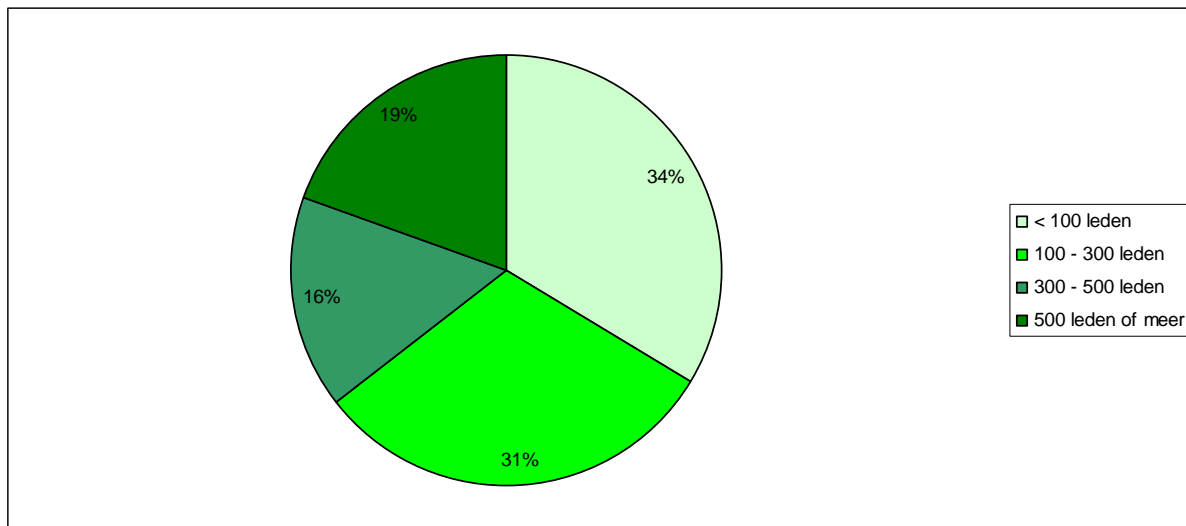
Uiteindelijk moet de Vitaliteitsscan ook inzicht geven in de ontwikkeling van de vitaliteit bij verenigingen. Daarom zal over twee jaar een herhaalmeting van de Vitaliteitsscan uitgevoerd worden. Omdat verenigingen in de tussentijd ook aanvragen voor subsidie doen en ze dus de scan moeten kunnen invullen (deelname aan het onderzoek is een voorwaarde voor ondersteuning of subsidie), is er in de tussentijd de mogelijkheid om via internet de vragenlijst in te vullen. De gemeente besluit in overleg met de verenigingen of tussentijdse deelname aan het onderzoek nodig of gewenst is.

1.4 DEELNEMENDE VERENIGINGEN

In deze paragraaf geven we een korte beschrijving van de verenigingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek. Eerst komt de grootte van de verenigingen die mee hebben gedaan aan bod, vervolgens welke sporttakken vertegenwoordigd zijn, in welk stadsdeel de verenigingen actief zijn en hoeveel verenigingen met en zonder eigen accommodatie meededen.

In de volgende figuur is weergegeven hoe groot de verenigingen zijn die meededen aan het onderzoek.

Figuur 1.1 Grootte van verenigingen in het onderzoek, voorjaar 2012 (191 verenigingen)

Een derde van de deelnemende verenigingen is klein (minder dan 100 leden) en nog eens bijna een derde is middelklein (100 tot 300 leden). De rest van de verenigingen heeft meer dan 300 leden. Eén op de vijf verenigingen is erg groot en heeft meer dan 500 leden. Er is een groot verschil in omvang tussen verenigingen met en zonder eigen accommodatie. Van de verenigingen zonder eigen accommodatie heeft meer dan de helft (56 procent) minder dan 100 leden. Van de verenigingen met een eigen accommodatie heeft slechts 13 procent minder dan 100 leden. Andersom heeft van de verenigingen zonder eigen accommodatie 10 procent 500 leden of meer en van de verenigingen met een eigen accommodatie heeft 28 procent 500 leden of meer.

We hebben de verenigingen ingedeeld naar sporttak (zie de bijlagen voor deze indeling, [Bijlage IV Indeling in sporttak](#)). In de volgende tabel staat per sporttak het aantal deelnemende verenigingen in het onderzoek weergegeven. Daarnaast is weergegeven hoeveel verenigingen er in heel Den Haag zijn per sporttak. Verenigingen die meerdere sporten aanbieden, vallen automatisch in meer dan één van de onderstaande categorieën en staan dus vaker in de tabel.

Tabel 1.1 Het aantal verenigingen per sporttak*

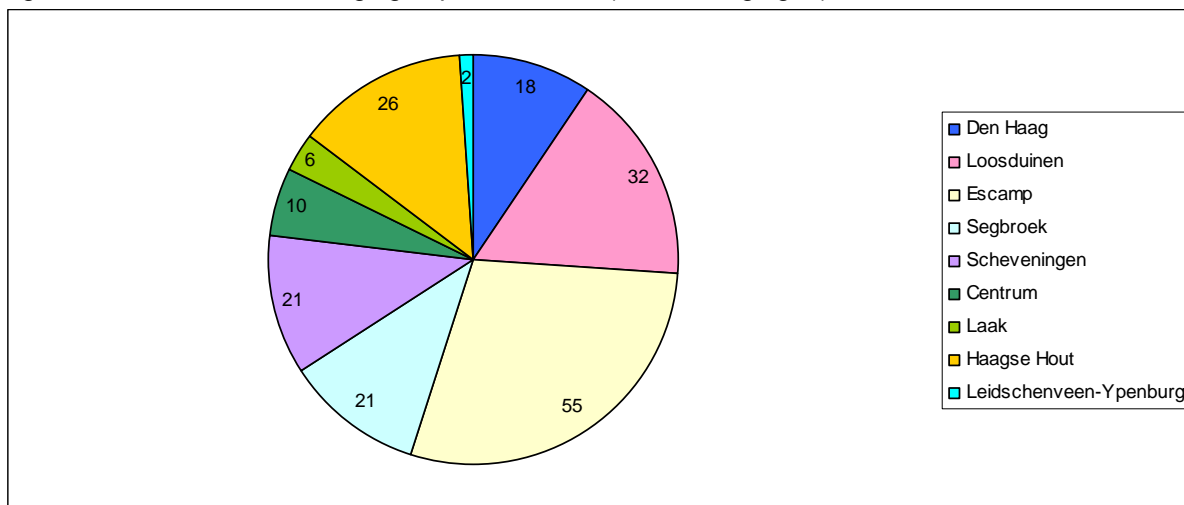
	Verenigingen in het onderzoek		Alle sportverenigingen in Den Haag	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Badminton	7	4%	9	3%
Beach, branding en watersporten	10	5%	14	5%
Biljart	4	2%	13	4%
Cricket	6	3%	11	4%
Denksport	17	9%	34	11%
Hockey	7	4%	8	4%
Jeu de boules	8	4%	10	3%
Korfbal	10	5%	11	4%
Tennis	22	12%	28	9%
Turnen en dans	8	4%	9	3%
Voetbal	41	21%	54	18%
Volleybal	6	3%	10	3%
Zelfverdediging, vechtsport	15	8%	32	10%
Zwemmen	16	8%	25	8%
Overige balsporten	26	14%	36	12%
Overige binnensporten	7	4%	11	4%
Overige sporten	22	12%	35	10%
Totaal	191	100%	306	100%

* Omdat sommige verenigingen meer dan één sport aanbieden, is de som groter dan het totaal in de tabel.

De verenigingen die voetbal, tennis of andere balsporten aanbieden, zijn het meest voorkomend in het onderzoek. Bij een op de vijf verenigingen in het onderzoek wordt gevoetbald. Er zijn 27 verenigingen die meer dan één sporttak aanbieden. Sporten als tennis, voetbal, overige balsporten en in iets mindere mate jeu de boules, cricket en korfbal worden vaak gecombineerd met andere sporten. Wanneer we naar alle sportverenigingen in Den Haag kijken, zien we ook relatief veel verenigingen voor voetbal, tennis en de andere balsporten. Daarnaast zijn er ook relatief veel verenigingen die denksport of vechtsport aanbieden.

In de volgende figuur staat in welke stadsdelen de verenigingen uit het onderzoek hun sport beoefenen.

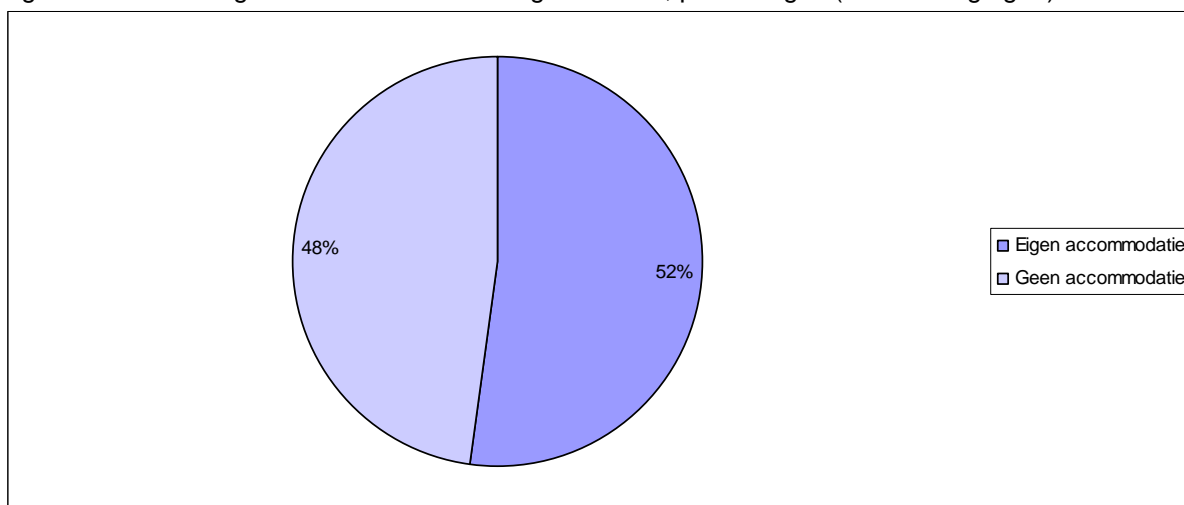
Figuur 1.2 Het aantal verenigingen per stadsdeel (191 verenigingen)

Achttien verenigingen zijn niet aan één stadsdeel gebonden. Het gaat hier voor een groot deel om zwemverenigingen die in verschillende zwembaden zwemmen. Verder is duidelijk te zien dat veel verenigingen in Escamp en Loosduinen sporten. In het onderzoek zijn weinig verenigingen die in Leidschenveen-Ypenburg, Laak en Centrum actief zijn.

In de volgende figuur staat hoeveel procent van de verenigingen een accommodatie in eigen beheer heeft.

Figuur 1.3 Wel of geen accommodatie in eigen beheer, percentages (191 verenigingen)

Iets meer dan de helft van de verenigingen heeft aangegeven een accommodatie in eigen beheer te hebben.⁴ Dit zijn vooral voetbalverenigingen, tennisverenigingen, korfbal- en jeu de boulesverenigingen, verenigingen voor watersport en voor overige (bal)sporten. Voor het overgrote deel gaat het om buitensportverenigingen die club- en kleedgebouwen op de sportcomplexen zelf in beheer hebben.

⁴ Van één vereniging was niet bekend of die wel of geen eigen accommodatie had. Omdat het wel of niet hebben van een accommodatie meespeelde in het bepalen van de vitaliteit en de maatschappelijke functie van een vereniging, hebben we gekeken of we deze informatie zelf konden achterhalen. Op basis van de informatie op de website van de vereniging hebben we geconcludeerd dat deze vereniging geen accommodatie in eigen beheer heeft.

Het ligt voor de hand dat de achtergrondkenmerken die we hier beschrijven met elkaar samenhangen. Zo heeft drie kwart van de grote verenigingen (76 procent) een eigen accommodatie, terwijl van de kleine verenigingen 41 procent een eigen accommodatie heeft. Of een vereniging een accommodatie in eigen beheer heeft, hangt ook samen met de sporttak die zij aanbieden: van de verenigingen voor cricket, jeu de boules, voetbal, korfbal en watersport hebben bijna alle verenigingen een eigen accommodatie. Zwemverenigingen hebben meestal geen eigen accommodatie, ook de grotere verenigingen niet. Bovendien is de omvang van verenigingen ook niet los te zien van de sporttak. Voor bepaalde sporttakken zijn de verenigingen bijna allemaal klein: biljart, denksport, zelfverdediging en vechtsport. Tot slot blijkt dat in de verschillende stadsdelen andere sporttakken beoefend worden. In Loosduinen en Escamp zijn veel sportvelden, dus daar zijn relatief veel voetbalverenigingen en verenigingen voor andere balsporten. Relatief veel tennisverenigingen spelen in Haagse Hout en veel verenigingen die watersporten beoefenen, doen dat in Scheveningen.

1.5 LEESWIJZER

In dit rapport geven we een beschrijving van de resultaten van het onderzoek. We gaan eerst in op het beleid dat de verenigingen voeren (hoofdstuk 2). Daarna komen de leden en activiteiten aan bod (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 gaan we in op het kader en de vrijwilligers bij verenigingen en hoofdstuk 5 gaat over de financiën. In hoofdstuk 6 wordt deze informatie samengenomen en gaan we in op het aantal vitale en niet-vitale verenigingen in Den Haag. Verder beschrijven we hoeveel verenigingen een maatschappelijke functie vervullen.

In de tekst van het rapport zijn kaders opgenomen waarin staat hoe verenigingen scoren op de indicatoren die gebruikt zijn in het onderzoek (paragraaf 1.3.4, [Bewerking van de gegevens](#)). De kaders zijn dus geen samenvatting van de voorgaande tekst, maar een aanvulling die betrekking heeft op de gebruikte definitie van vitaliteit.

2 Beleid

In dit hoofdstuk gaan we in op het beleid dat verenigingen voeren. Achtereenvolgens komen de beleidsplannen die bij verenigingen aanwezig zijn aan de orde, de meerjarenonderhoudsplanning, de ontwikkeling van nieuwe sporttakken en de plannen om uit te breiden. Tot slot komt de samenwerking met andere organisaties aan bod.

2.1 BELEIDSPLANNEN

De volgende tabel geeft aan hoeveel verenigingen beleidsplannen hebben opgesteld of daarmee bezig zijn. Direct daaronder is de situatie uitgesplitst naar verenigingen met en zonder club-/kleedaccommodatie in eigen beheer.

Tabel 2.1a Aantal verenigingen dat werkt met/aan een of meer beleidsplannen

Beleidsplannen:*	Aantal	Percentage
Aanwezig	129	68%
Mee bezig/actualiseren	96	50%
Acties uit beleidsplannen uitgevoerd	61	32%
Geen beleidsplan	43	23%
Totaal	191	

* Er is overlap tussen deze categorieën: verenigingen mét beleidsplannen kunnen daarnaast bezig zijn met andere beleidsplannen en acties kunnen alleen uitgevoerd worden als er al beleidsplannen aanwezig zijn.

Tabel 2.1b Percentage verenigingen dat werkt met/aan een of meer beleidsplannen, verenigingen met en zonder eigen accommodatie

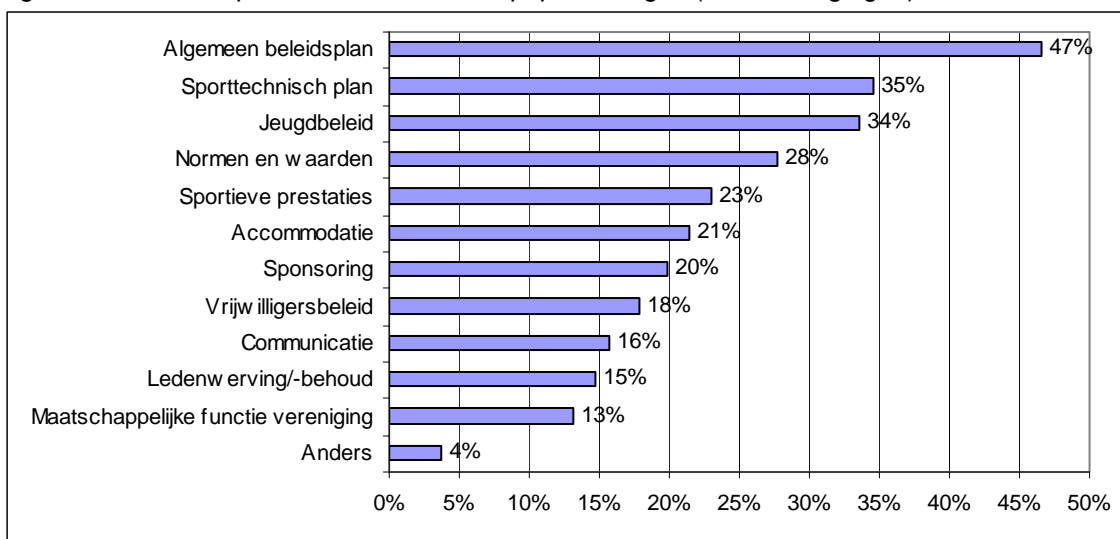
Beleidsplannen:*	Met accommodatie	Geen eigen accommodatie
Aanwezig	85%	48%
Mee bezig/actualiseren	64%	35%
Acties uit beleidsplannen uitgevoerd	40%	23%
Geen beleidsplan	7%	40%
Totaal aantal verenigingen	100	91

* Er is overlap tussen deze categorieën: verenigingen mét beleidsplannen kunnen daarnaast bezig zijn met andere beleidsplannen en acties kunnen alleen uitgevoerd worden als er al beleidsplannen aanwezig zijn.

Bij twee derde van de 191 verenigingen uit het onderzoek is een of meer beleidsplannen aanwezig. De helft van de verenigingen is bezig een of meer beleidsplannen op te stellen of aanwezige beleidsplannen te actualiseren en een derde van de verenigingen voert ook de acties uit van de aanwezige beleidsplannen. Bijna een kwart van de verenigingen heeft geen enkel beleidsplan en is daar ook niet mee bezig. Er is een duidelijk verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie: verenigingen zonder eigen accommodatie hebben vaker geen beleidsplan op schrift staan. Verenigingen met een accommodatie hebben niet alleen vaker een beleidsplan op schrift staan, maar zijn ook vaker bezig met het op schrift stellen van beleidsplannen dan verenigingen zonder accommodatie.

In de volgende figuur is te zien op welke terreinen de verenigingen beleidsplannen hebben.

Figuur 2.1 Beleidsplannen naar onderwerp, percentages (191 verenigingen)

* Omdat verenigingen meer dan één beleidsplan kunnen hebben, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

Bijna de helft van de verenigingen heeft een algemeen beleidsplan. Een derde van de verenigingen heeft een sporttechnisch plan en nog eens een derde heeft een beleidsplan over het jeugdbeleid. Een op de acht verenigingen (13 procent) heeft een beleidsplan over de maatschappelijke functie van de vereniging. Voor verenigingen met en zonder accommodatie geldt dat het algemeen beleidsplan het meest voorkomende beleidsplan is. Omdat verenigingen met een accommodatie vaker beleidsplannen op schrift hebben staan, komen alle typen beleidsplannen vaker voor bij verenigingen met een eigen accommodatie. De verschillen met verenigingen zonder accommodatie zijn het grootst bij beleidsplannen over jeugdbeleid, normen en waarden, accommodatie en sponsoring.

13 procent van de verenigingen heeft een beleidsplan voor de maatschappelijke functie van de vereniging.

16 procent van de verenigingen heeft dit nog niet, maar is bezig met zo'n beleidsplan.

(Plus-indicator 3)

De helft van de verenigingen is bezig een of meer beleidsplannen op te stellen. Er wordt met name gewerkt aan beleidsplannen over het vrijwilligersbeleid (22 procent van de verenigingen) en beleidsplannen over ledenwerving en –behoud (21 procent). De verschillen tussen verenigingen met en zonder accommodatie is hier een stuk kleiner. Alleen aan beleidsplannen voor vrijwilligersbeleid en voor de maatschappelijke functie van de vereniging, werken verenigingen met een accommodatie aanzienlijk vaker dan verenigingen zonder accommodatie. Van de verenigingen die geen of slechts één beleidsplan hebben, maar er wel mee bezig zijn, werkt een groot deel (meer dan de helft) aan een algemeen beleidsplan.

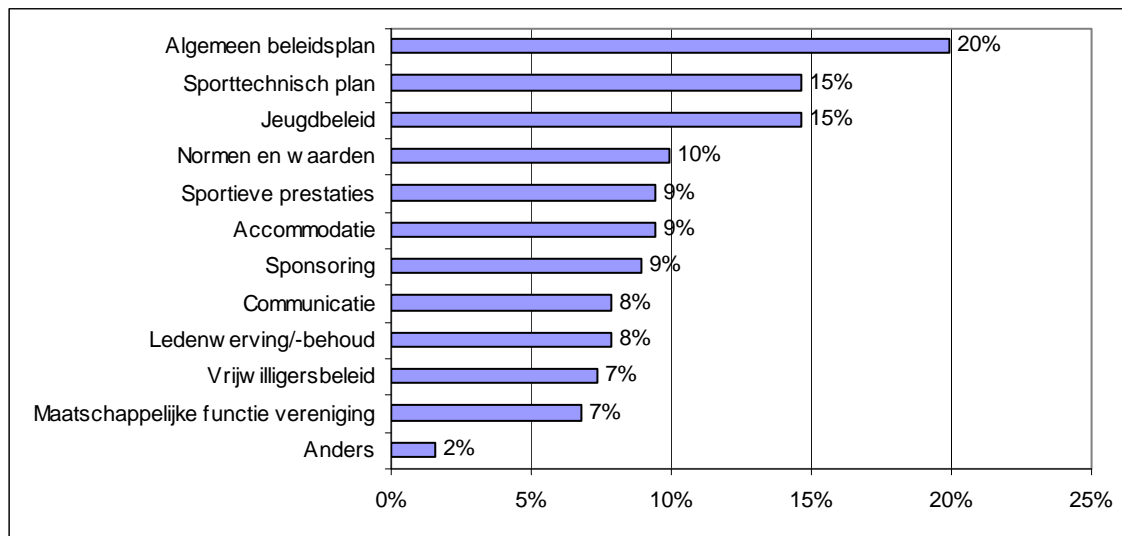
41 procent van de verenigingen heeft beleidsplannen voor minimaal twee terreinen, waaronder een algemeen beleidsplan.

33 procent van de verenigingen heeft dat niet, maar is wel met minimaal twee beleidsplannen bezig óf heeft minimaal één beleidsplan (maar geen algemeen beleidsplan).

(Indicator 8)

Bijna de helft van de verenigingen met een beleidsplan geeft aan de acties uit die beleidsplannen uit te voeren. Hieronder wordt weergegeven uit welk beleidsplan de acties worden uitgevoerd.

Figuur 2.2 Beleidsplannen waaruit de acties worden uitgevoerd, percentages (191 verenigingen)

* Omdat verenigingen acties uit meer dan één beleidsplan kunnen uitvoeren, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

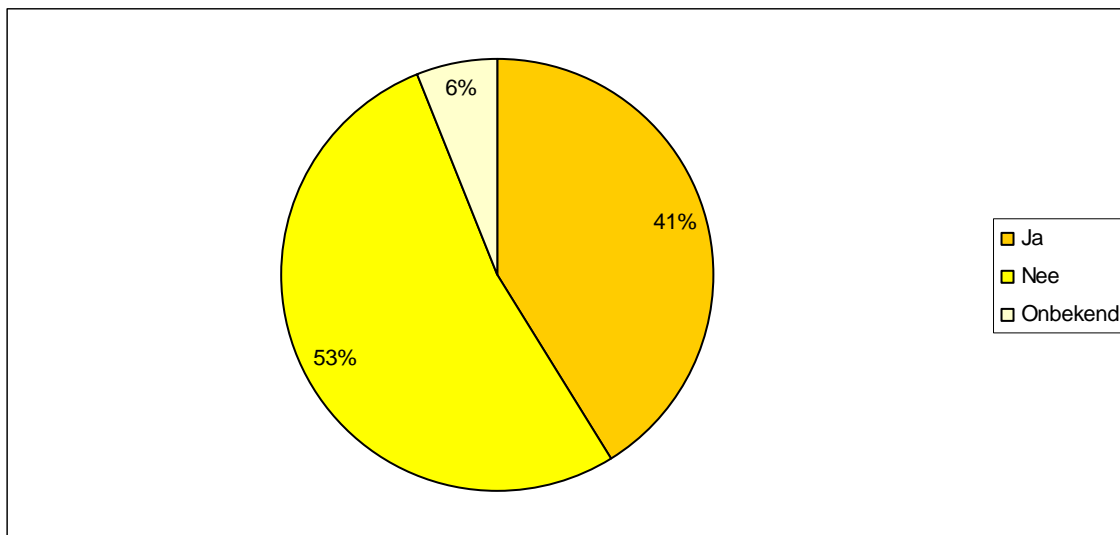
Vooraf uit het algemeen beleidsplan worden de opgestelde acties vaak uitgevoerd, daarna volgen het sporttechnisch plan en het beleidsplan over jeugdbeleid. Ook hier geldt dat verenigingen met een accommodatie acties uit de afzonderlijke plannen vaker uitvoeren dan verenigingen zonder accommodatie.

24 procent van de verenigingen voert acties van minimaal twee beleidsplannen uit.
(Indicator 9)

2.2 MEERJARENONDERHOUDSPANNING

Iets meer dan de helft van de verenigingen (52 procent) heeft een accommodatie in eigen beheer. Hen is gevraagd of zij een meerjarenonderhoudsplanning hebben. In de volgende figuur wordt dit weergegeven.

Figuur 2.3 Aanwezigheid meerjarenonderhoudsplanning, percentages (100 verenigingen met accommodatie)

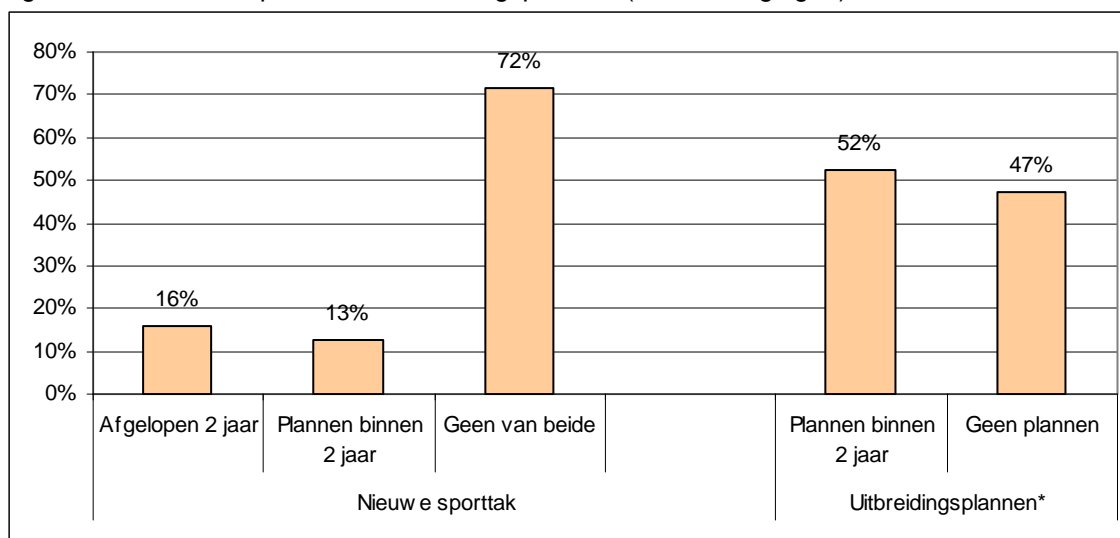
Vier op de tien verenigingen met een accommodatie in eigen beheer heeft een meerjarenonderhoudsplanning. Van een aantal verenigingen is dit onbekend en iets meer dan de helft van de clubs heeft geen meerjarenonderhoudsplanning. Uitgesplitst naar sporttak zijn de aantallen erg klein om echt betrouwbare uitspraken over te doen, maar het lijkt er op dat verenigingen voor jeu de boules en korfbal relatief vaak geen meerjarenonderhoudsplanning hebben, terwijl verenigingen voor hockey dat juist wel vaak hebben. Deze verschillen kunnen ook te maken hebben met de manier waarop het beheer van de accommodatie is georganiseerd. De vragenlijst moet hierop aangescherpt worden om dat de volgende keer goed te kunnen duiden. Van de voetbalverenigingen heeft 41 procent een meerjarenonderhoudsplanning en 54 procent heeft dat niet, dat komt overeen met de resultaten van het totaal aan verenigingen.

41 procent van de verenigingen met accommodatie heeft een meerjarenonderhoudsplanning.
(Indicator 12)

2.3 NIEUWE SPORTTAK EN UITBREIDINGSPLANNEN

We wilden graag weten in hoeverre verenigingen plannen voor de toekomst hebben, daarom is gevraagd naar de ontwikkeling van een nieuwe sporttak en de uitbreidingsplannen van de vereniging. Dit is weergegeven in de volgende figuur.

Figuur 2.4 Nieuwe sporttak en uitbreidingsplannen (191 verenigingen)

* Van één vereniging is onbekend of er uitbreidingsplannen zijn.

16 procent van de verenigingen is de afgelopen twee jaar met een nieuwe sporttak begonnen en 13 procent is van plan om de komende twee jaar een nieuwe sporttak te beginnen. Bijna drie kwart van de verenigingen heeft geen plannen of actie ondernomen voor een nieuwe sporttak. Ruim de helft van de verenigingen heeft plannen om binnen twee jaar uit te breiden of de accommodatie aan te passen.

16 procent van de verenigingen is de afgelopen twee jaar met een nieuwe sporttak begonnen.

13 procent van de verenigingen heeft plannen om binnen twee jaar met een nieuwe sporttak te beginnen.

(Indicator 10)

52 procent van de verenigingen heeft plannen om binnen twee jaar uit te breiden of de accommodatie aan te passen.

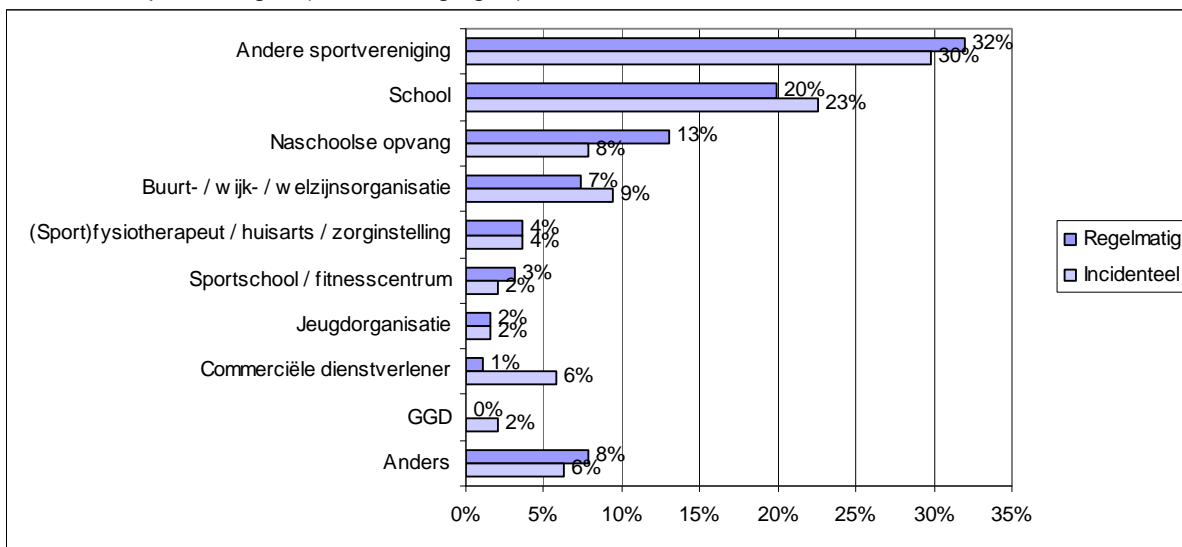
(Indicator 11)

2.4 SAMENWERKING MET ANDERE ORGANISATIES

De helft van de verenigingen werkt regelmatig samen met andere organisaties, bijvoorbeeld uit de zorg, het welzijn of onderwijs. En bijna de helft van de verenigingen (48 procent) werkt incidenteel samen met een of meer andere organisaties. Daar is overlap tussen; uiteindelijk werkt ruim drie kwart van de verenigingen (78 procent) regelmatig of incidenteel samen met een andere organisatie en bijna een kwart van de verenigingen (22 procent) doet dat niet. Voor verenigingen met een eigen accommodatie geldt dat ongeveer tweederde regelmatig samenwerkt met andere organisaties en nog eens tweederde werkt incidenteel samen met andere organisaties. Van de verenigingen zonder accommodatie werkt een derde regelmatig en nog eens een derde incidenteel samen met andere organisaties. Gecorrigeerd voor de overlap hiertussen werkt van de verenigingen met een eigen accommodatie 91 procent samen met een andere organisatie en 9 procent doet dat niet. Van de verenigingen zonder accommodatie werkt 63 procent met een andere organisatie samen en 37 procent werkt niet met andere organisaties samen.

In de volgende figuur kunt u zien hoeveel verenigingen er regelmatig en incidenteel samenwerken met een andere organisatie en om welke organisaties het gaat.

Figuur 2.5 Organisaties waarmee verenigingen regelmatig en/of incidenteel samenwerken*, percentages (191 verenigingen)

* Sommige verenigingen tellen dubbel mee, wanneer zij met meerdere organisaties samenwerken.

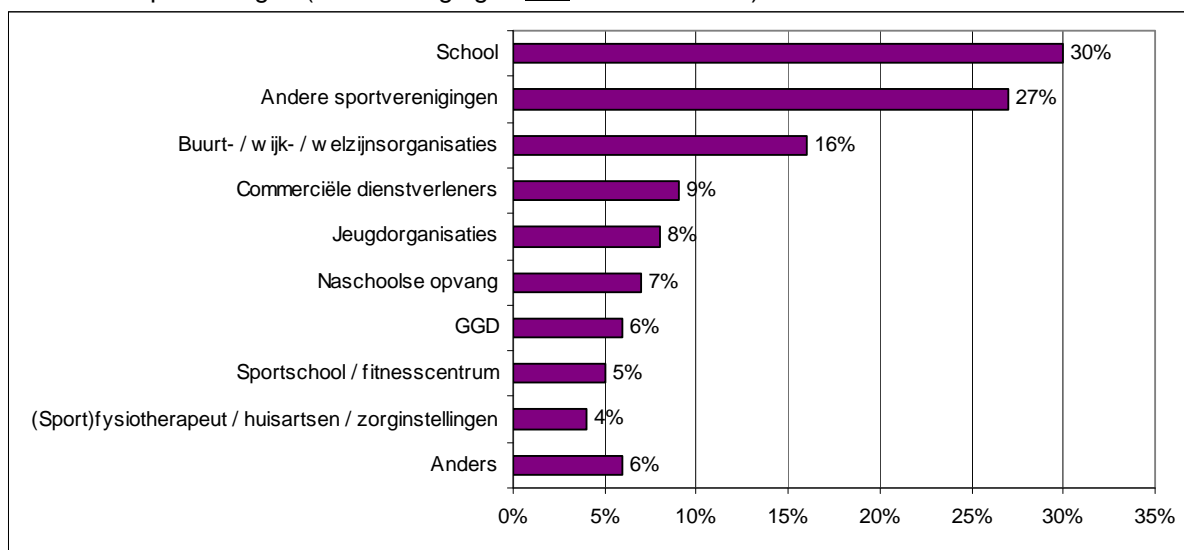
De meeste samenwerking, zowel regelmatig als incidenteel, is er met andere sportverenigingen (respectievelijk 32 en 30 procent van de verenigingen). Daarna volgen de scholen. Vervolgens gaat het voor de regelmatige en incidentele contacten uit elkaar lopen. Er zijn nog aardig wat verenigingen die regelmatig samenwerken met de naschoolse opvang (13 procent) en wat minder vaak met welzijnsorganisaties (7 procent). Incidentele contacten zijn er ook met deze organisaties, hoewel dat met de naschoolse opvang minder is. Er is dan weer meer incidentele dan regelmatige samenwerking met commerciële dienstverleners. Van de verenigingen die niet structureel samenwerken met een andere organisatie, is 20 procent wel van plan dat binnen twee jaar te gaan doen. Dit patroon is voor verenigingen met en zonder eigen accommodatie in grote lijnen hetzelfde (met de kanttekening dat verenigingen met een eigen accommodatie op alle fronten uiteraard meer contacten hebben dan verenigingen zonder eigen accommodatie).

47 procent van de verenigingen werkt structureel samen met een of meer partners uit zorg, welzijn of onderwijs, buiten het gebruik van de accommodatie.

19 procent van de verenigingen werkt niet structureel samen, maar heeft wel incidentele contacten of heeft plannen voor een structurele samenwerking.
(Plus-indicator 6)

Iets meer dan de helft van de verenigingen (51 procent) werkt samen met een organisatie omdat ze het gebruik van de club- en/of kledingaccommodatie delen. Voor de verenigingen met een eigen accommodatie ligt dit percentage wat hoger, op 61 procent. Bij hen gaat het zeer waarschijnlijk om de eigen accommodatie die gedeeld wordt. In de volgende figuur wordt alleen deze laatste groep weergegeven: de verenigingen met een eigen accommodatie die contact hebben met een andere organisatie vanwege gedeeld gebruik van de accommodatie. In de figuur kunt u zien welke organisaties van de accommodatie gebruik maken.

Figuur 2.6 Organisaties die gebruik maken van club- en/of kledingaccommodatie van de vereniging, percentages (100 verenigingen met accommodatie)

* Sommige verenigingen tellen dubbel mee, wanneer meerdere organisaties gebruik maken van de accommodatie.

Scholen en andere sportverenigingen maken het meest gebruik van de accommodatie van deze sportverenigingen. Daarna volgen de buurt-, wijk- en welzijnsorganisaties; gebruik door andere organisaties is een stuk lager.

Bij 61 procent van de verenigingen met accommodatie, wordt de accommodatie gebruikt door andere organisaties dan alleen de sportvereniging.
(Plus-indicator 4)

3 Leden en activiteiten

In dit hoofdstuk gaan we in op de ledenaantallen van de verenigingen en de activiteiten die sportverenigingen organiseren. Eerst komt het ledenaantal en de opbouw van het ledenbestand aan de orde, daarna de activiteiten voor leden, vervolgens het sportaanbod voor specifieke doelgroepen en tot slot de activiteiten voor niet-leden.

3.1 DE LEDEN VAN DE VERENIGING

Gemiddeld hebben de verenigingen die meededen aan het onderzoek 307 leden, in het voorjaar van 2012. De kleinste vereniging heeft tien leden, de grootste 1.943.⁵ In de volgende tabel kunt u zien hoe de verdeling van de ledenaantallen bij de verenigingen in het onderzoek is.

Tabel 3.1 Aantal leden van de verenigingen, voorjaar 2012

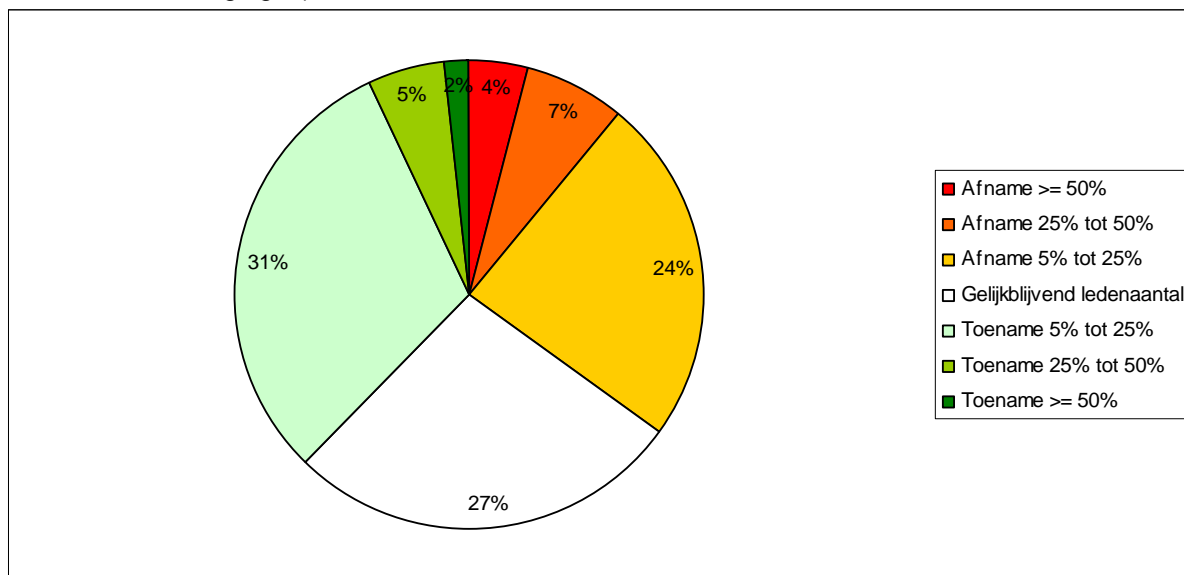
	Aantal	Percentage
< 50 leden	34	18%
50 - 150 leden	54	28%
150 - 300 leden	35	18%
300 - 600 leden	35	18%
600 – 1.000 leden	21	11%
> 1.000 leden	12	6%
Totaal	191	100%

Bijna een op de vijf verenigingen is klein, met minder dan 50 leden. Ruim een kwart van de verenigingen heeft 50 tot 150 leden. 6 procent van de verenigingen heeft 1.000 leden of meer. Het verschil tussen verenigingen met en zonder club-/kleedaccommodatie in eigen beheer is duidelijk: verenigingen zonder accommodatie zijn kleiner en verenigingen met eigen accommodatie zijn groter.

Het aantal verenigingen dat te maken kreeg met een daling van het aantal leden ten opzichte van twee jaar daarvoor is nagenoeg even groot als het aantal verenigingen waarbij het ledenaantal toenam (beide 46 procent). Vaak gaat het slechts om kleine verschuivingen. In de volgende figuur is de toe- en afname in de ledenaantallen zichtbaar gemaakt.

⁵ Er waren twee verenigingen in het onderzoek waar elke sporter/deelnemer als lid geregistreerd wordt, waardoor zij extreem veel leden hebben. Wanneer we deze verenigingen meetellen, komen we op een gemiddelde van 373 leden en een maximum van 9.500 leden. Bij de berekening van het gemiddelde zijn deze twee verenigingen buiten beschouwing gelaten, maar verder zijn deze verenigingen wel meegenomen in de analyses.

Figuur 3.1 Toe- en afname ledenaantal ten opzichte van twee jaar geleden, in percentages (191 verenigingen)

Bij een kwart van de verenigingen is de verschuiving in het ledenaantal kleiner dan 5 procent en blijft het ledenaantal dus min of meer gelijk. Wanneer we naar de afname kijken, blijkt dat een kwart van de verenigingen te maken heeft met een afname kleiner dan 25 procent. Voor ruim 10 procent van de verenigingen geldt dat de afname in het ledenaantal groter is geweest dan 25 procent. Hier is geen verschil tussen verenigingen met een eigen accommodatie en verenigingen zonder accommodatie.

Bij 68 procent van de verenigingen is het ledenaantal ten opzichte van twee jaar daarvoor gestegen, gelijkgebleven of licht gedaald (een daling kleiner dan 5% of minder dan vijf leden).
(Indicator 1)

De verenigingen is gevraagd naar het aantal leden per leeftijdsgroep.⁶ In het linker gedeelte van de volgende tabel staat het totaal aantal leden bij de verenigingen die meedoen, in de betreffende leeftijdsgroep. Dit geeft een beeld van de leeftijdsverdeling van de leden van verenigingen in Den Haag. Ter vergelijking is een kolom opgenomen met de bevolkingsopbouw in Den Haag. In het rechter gedeelte van de tabel is het aantal verenigingen weergegeven dat leden heeft in de betreffende leeftijdsgroep. Dit geeft inzicht in de leeftijdsgroepen waarop de verenigingen zich richten.

Tabel 3.2 Aantal leden per leeftijdsgroep (totaal) en aantal verenigingen met leden

	Totaal aantal leden (190 verenigingen)*	Percentage	Percentage in Haagse bevolking vanaf 6 jaar (1/1/2012)	Aantal verenigingen	Percentage
6 t/m 12 jaar	14.252	20%	9%	125	66%
13 t/m 18 jaar	8.445	12%	7%	139	73%
19 t/m 44 jaar	22.147	32%	43%	176	93%
45 t/m 64 jaar	16.819	24%	27%	178	94%
65 jaar en ouder	8.062	12%	14%	154	81%
Totaal	69.725	100%	100%	190	

* Omdat mensen regelmatig lid zijn van meer dan één vereniging zitten hier dubbeltellingen in.

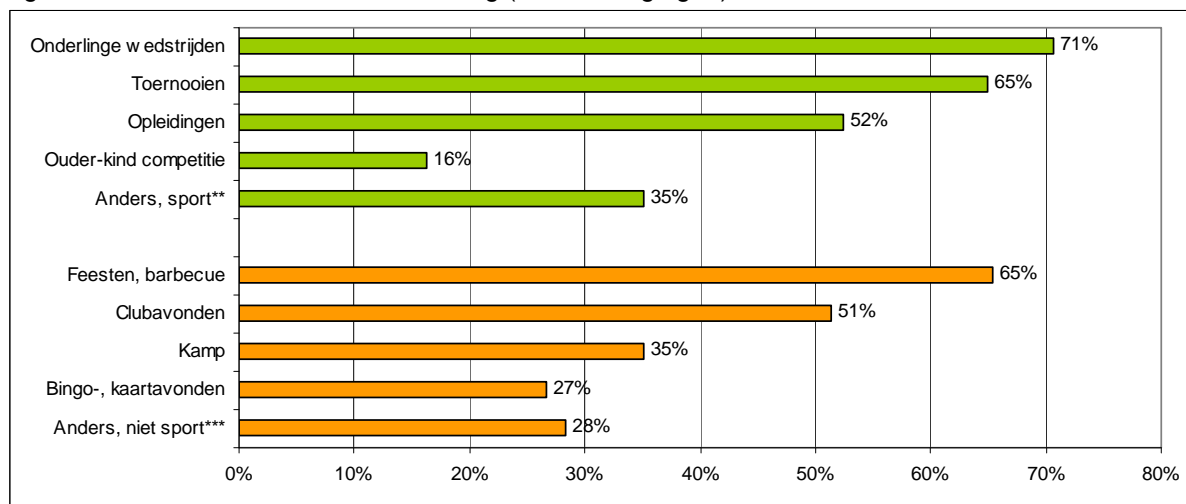
⁶ Deze vraag is niet door alle respondenten helemaal ingevuld. Wanneer zij niets hebben ingevuld, gaan we er van uit dat ze in de betreffende leeftijdscategorie geen leden hebben. Eén vereniging heeft de vraag helemaal niet ingevuld.

Uit het linker deel van de tabel blijkt dat de verenigingen in het onderzoek ongeveer 70.000 leden hebben. Hier zitten uiteraard dubbelstellingen in, omdat sommige mensen (met name de jeugd) van meer dan één vereniging lid zijn.⁷ Een derde van de leden in dit onderzoek is tussen de 19 en 44 jaar oud. Een kwart van de leden is tussen 45 en 64 jaar en een op de vijf leden is in de kinderleeftijd. 12 procent van de leden is in de puberleeftijd en nog eens 12 procent is 65 jaar of ouder. Als we dit vergelijken met de bevolkingsopbouw in Den Haag, is te zien dat met name de kinderen en jeugd vaak lid is van sportverenigingen. Volwassenen tussen 19 en 44 jaar zijn relatief minder vaak lid van een vereniging. Dit komt overeen met het beeld uit 'Hagenaars en sport' en de Stadsenquête: lidmaatschap van een sportvereniging is lager bij volwassenen dan bij kinderen en de jeugd. Dit is bij verenigingen zonder eigen accommodatie veel sterker te zien dan bij verenigingen met een accommodatie: een derde van de leden van verenigingen zonder accommodatie valt in de kinderleeftijd (6 tot en met 12 jaar). Bij de verenigingen zelf (rechter deel van de tabel) is een wat ander beeld te zien. Wat overeenkomt, is dat het overgrote deel van de verenigingen volwassen leden heeft. Afwijkend is het beeld bij de 65-plussers en de kinderen. Er zijn redelijk veel kinderen lid van een vereniging, terwijl er relatief minder verenigingen zijn met leden in de kinderleeftijd. Verenigingen kiezen er kennelijk voor om de sport aan kinderen aan te bieden en richten zich daar dan ook echt op. Ook dit is het duidelijkst bij verenigingen zonder eigen accommodatie: een derde van hun leden is 6 tot en met 12 jaar oud en 57 procent van de verenigingen heeft leden in deze leeftijd. Bij 65-plussers werkt dat blijkbaar niet zo: er zijn veel minder 65-plussers lid van de verenigingen, terwijl een groot deel van de verenigingen wel 65-plussers onder haar leden heeft.

3.2 ACTIVITEITEN VOOR LEDENBINDING

Veel verenigingen organiseren activiteiten om de leden aan zich te binden; denk hierbij aan toernooien of onderlinge wedstrijden, maar ook aan niet aan sport gerelateerde activiteiten als feesten, kamp en kaartavonden. Van de 191 verenigingen zijn er negen die helemaal geen activiteiten voor hun leden organiseren, buiten het reguliere sportaanbod om. 182 verenigingen doen dat wel. Van alle verenigingen organiseert 92 procent sportgerelateerde activiteiten en 86 procent organiseert niet aan sport gerelateerde activiteiten. Hieronder kunt u zien welke activiteiten de verenigingen ondernemen om de leden aan zich te binden.

Figuur 3.2 Activiteiten voor ledenbinding (191 verenigingen)

* Omdat verenigingen meerdere activiteiten kunnen ondernemen, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

** Hier worden toernooien in een bijzondere vorm, met een thema of voor een bepaalde doelgroep genoemd, sportactiviteiten buiten de gebruikelijke accommodatie, in een bepaalde periode of op een bijzonder tijdstip, clinics, lezingen of trainingen of activiteiten met de bond.

*** Hier wordt van alles genoemd, van activiteiten rond de feestdagen, samen naar het EK kijken, puzzeltochten tot vogelspotten en taartenbakavonden.

⁷ Omdat het totaal aantal Haagse sportverenigingen niet bekend is (door fouten in de registratie van de sportverenigingen), is het niet mogelijk het totaal aantal verenigingsleden in heel Den Haag door te berekenen.

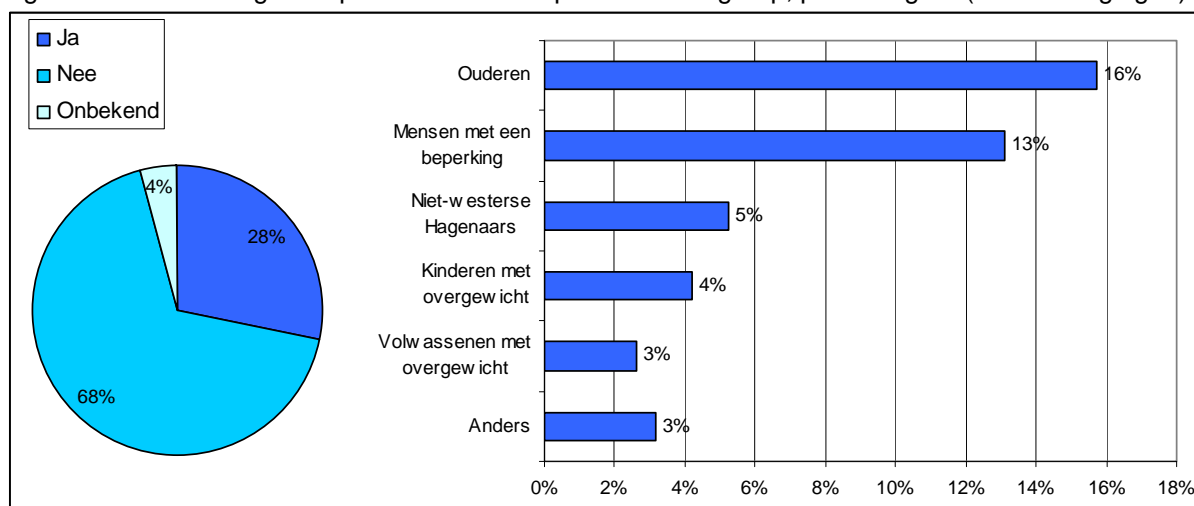
Als het om sportactiviteiten gaat, organiseren veel verenigingen onderlinge wedstrijden of toernooien voor de leden. Daarnaast organiseren veel verenigingen feesten en barbecues om de leden aan zich te binden. Verenigingen met een eigen club-/kleedaccommodatie ondernemen vaker niet aan sport gerelateerde activiteiten dan verenigingen zonder accommodatie. Dit geldt ook voor de sportactiviteiten, maar daar zijn de verschillen tussen verenigingen met en zonder accommodatie wel kleiner.

81 procent van de verenigingen onderneemt drie of meer activiteiten om de leden aan zich te binden.
(Indicator 2)

3.3 AANBOD VOOR SPECIFIEKE DOELGROEPEN

28 procent van de verenigingen organiseert een vast sportaanbod voor specifieke doelgroepen als ouderen of mensen met een beperking, maar het merendeel van de verenigingen in het onderzoek heeft niet zo'n sportaanbod. Dit kunt u zien in de volgende figuur; daarin is ook opgenomen voor welke doelgroep dit sportaanbod bedoeld is.

Figuur 3.3 Aanwezigheid sportaanbod voor specifieke doelgroep, percentages* (191 verenigingen)

* Het komt voor dat verenigingen voor meer dan één doelgroep een sportaanbod hebben, dus de percentages in het rechtergedeelte van de figuur tellen niet op tot 28 procent.

Het sportaanbod gericht op een doelgroep is meestal bedoeld voor ouderen en/of mensen met een beperking. Van de verenigingen die geen aanbod hebben voor specifieke doelgroepen, is 18 procent van plan om een dergelijk aanbod de komende twee jaar wel te gaan verzorgen. Er is weinig verschil tussen verenigingen met en zonder eigen accommodatie, behalve als het gaat om een aanbod voor mensen met een beperking: verenigingen met een eigen accommodatie bieden dit vaker aan dan verenigingen zonder eigen accommodatie.

28 procent van de verenigingen heeft een aanbod voor specifieke doelgroepen. 12 procent heeft geen aanbod, maar heeft wel concrete plannen om dat aanbod binnen twee jaar aan te gaan bieden.
(Plus-indicator 5)

3.4 ANDERE ACTIVITEITEN VOOR NIET-LEDEN

Een kwart van de verenigingen organiseert andere activiteiten dan de reguliere sportactiviteiten, die zich richten op niet-leden. Het gaat dan bijvoorbeeld om huiswerkbegeleiding, maaltijdvoorziening, kaartavonden, fysiotherapie. Verenigingen met een eigen accommodatie doen dit vaker dan verenigingen zonder accommodatie. Van de verenigingen die dergelijke activiteiten niet organiseren, heeft 17 procent wel plannen om dat de komende twee jaar te gaan doen.

25 procent van de verenigingen organiseert andere activiteiten dan de reguliere sportactiviteiten, die zijn gericht op niet-leden.

13 procent doet dat nog niet, maar heeft wel plannen om dergelijke activiteiten de komende twee jaar te gaan organiseren.

(Plus-indicator 1)

4 Kader en vrijwilligers

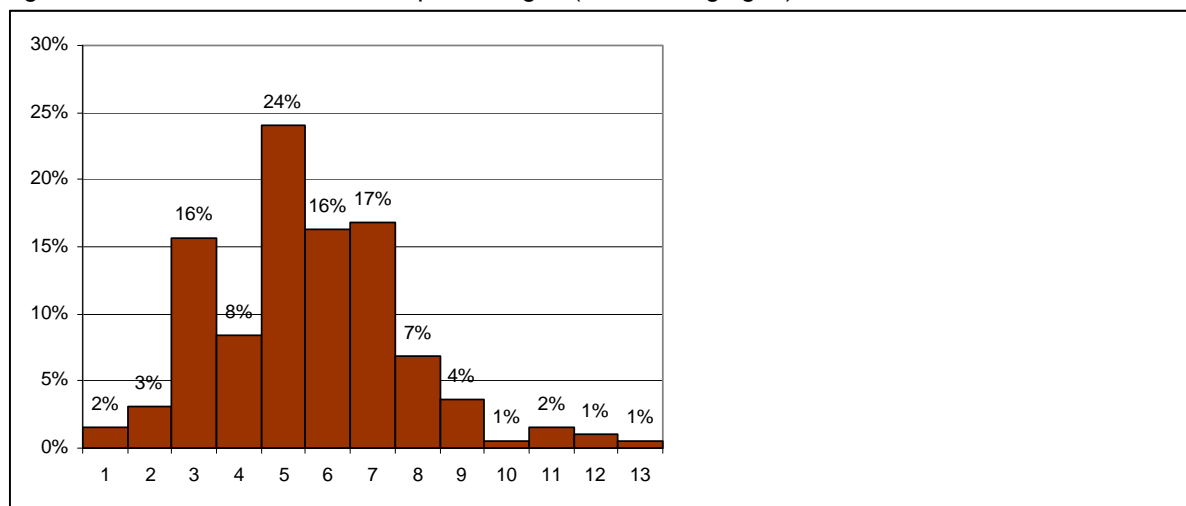
In dit hoofdstuk beschrijven we zaken die te maken hebben met het bestuur van de vereniging en de inzet van mensen die nodig zijn om de vereniging draaiende te houden. We gaan eerst in op het bestuur en de commissies bij de verenigingen. Vervolgens komen de functieprofielen aan bod. Daarna komen de vrijwilligers en het eventuele tekort daaraan aan de orde en tot slot de cursussen die gevolgd worden door de vrijwilligers.

4.1 BESTUURSLEDEN EN COMMISSIES

4.1.1 Bestuur

Gemiddeld hebben verenigingen vijf tot zes bestuursleden. Verenigingen met een eigen club-/kleedaccommodatie hebben gemiddeld ruim zes bestuursleden en verenigingen zonder eigen accommodatie gemiddeld iets minder dan vijf bestuursleden. Dit heeft er uiteraard mee te maken dat verenigingen met een accommodatie groter zijn dan verenigingen zonder accommodatie. In de volgende figuur wordt weergegeven hoeveel bestuursleden de verenigingen hebben.

Figuur 4.1 Aantal bestuursleden, percentages (191 verenigingen)

Slechts 5 procent van de verenigingen heeft minder dan drie bestuursleden. Bijna drie kwart van de verenigingen (71 procent) heeft vijf bestuursleden of meer. Bij verenigingen met een eigen accommodatie is dat 85 procent, terwijl bij verenigingen zonder accommodatie 56 procent vijf bestuursleden of meer heeft. Ook dit heeft uiteraard met de omvang van de verenigingen te maken. Bij de helft van de verenigingen is er iemand die de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten als taak heeft. Bij twee derde van de verenigingen met een eigen accommodatie is er iemand die de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten tot taak heeft en bij een derde van de verenigingen zonder eigen accommodatie is zo iemand aanwezig.

95 procent van de verenigingen heeft drie bestuursleden of meer.
(Indicator 4)

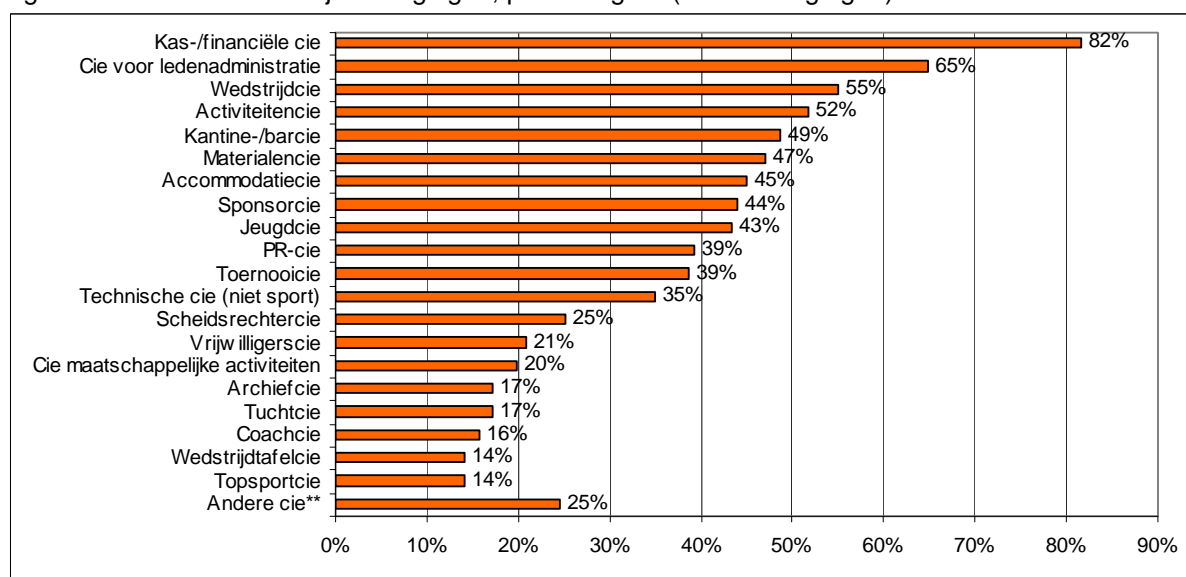
Bij 50 procent van de verenigingen is iemand bezig met de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten.
(Plus-indicator 2)

4.1.2 Commissies

Het merendeel van de verenigingen (92 procent) heeft een of meer commissies. Drie kwart van de verenigingen (74 procent) heeft vier commissies of meer, ruim de helft (52 procent) heeft er acht of meer en een kwart (26 procent) heeft twaalf commissies of meer. Er zijn vier verenigingen met negentien commissies (het maximum). Gemiddeld hebben verenigingen acht commissies per vereniging. Uiteraard hangt het aantal commissies sterk samen met de omvang van de vereniging en dus ook met het al dan niet hebben van een eigen accommodatie.

In de volgende figuur is weergegeven welke commissies er zijn bij de verenigingen.

Figuur 4.2 Commissies bij verenigingen, percentages* (191 verenigingen)

* Omdat verenigingen vaak meerdere commissies hebben, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

** Hier worden uiteenlopende commissies genoemd die vaak te maken hebben met eenmalige gebeurtenissen of evenementen, een specifieke sportactiviteit of activiteiten buiten de sport om.

Acht op de tien verenigingen heeft een kas- of financiële commissie en twee derde heeft een commissie voor de ledenadministratie. Ongeveer de helft van de verenigingen heeft een wedstrijdcommissie, een activiteitencommissie, een kantinecommissie en de helft heeft een materialencommissie.

82 procent van de kleine verenigingen heeft minimaal twee commissies. 92 procent van de grote verenigingen heeft minimaal vijf commissies. In totaal heeft 85 procent van de verenigingen voldoende commissies.

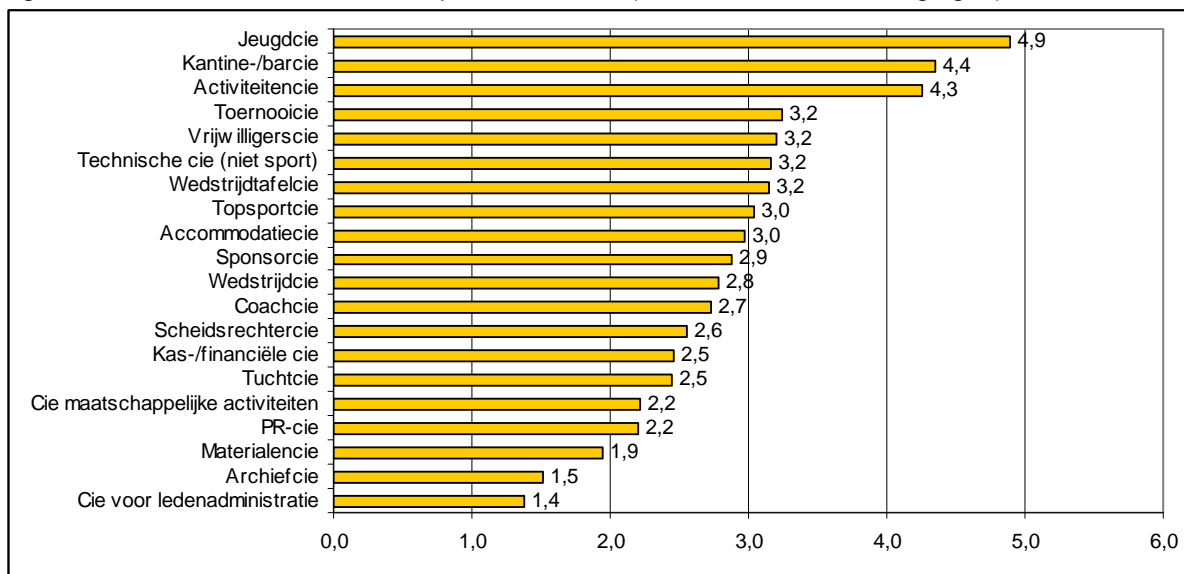
(Indicator 3)

71 procent van de verenigingen met een accommodatie heeft een accommodatiecommissie.

(Indicator 14)

In de volgende figuur staan de commissies opnieuw weergegeven, maar nu met het gemiddeld aantal leden per commissie. Dit gemiddelde is berekend voor de verenigingen waar de betreffende commissie ook daadwerkelijk aanwezig is.

Figuur 4.3 Gemiddeld aantal leden per commissie* (wisselend aantal verenigingen)

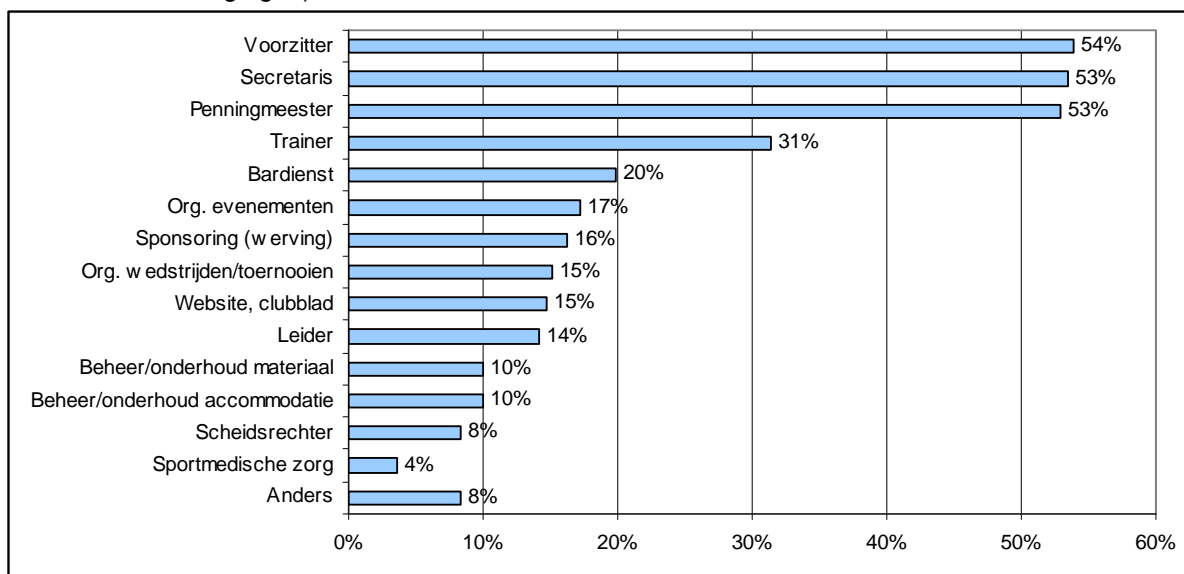
* Het gemiddeld aantal leden in de overige commissies is een stuk hoger (5,7). Omdat dit de figuur vertekent en zeer uiteenlopende soorten commissies zijn, zijn deze niet opgenomen in de grafiek.

De jeugdcommissies zijn het grootst met gemiddeld bijna vijf leden per commissie. Ook de kantine- en de activiteitencommissie zijn groot met gemiddeld vier à vijf leden per vereniging. Daarna worden de commissies een stuk kleiner. De commissie voor ledenadministratie en de archiefcommissie zijn het kleinst met gemiddeld één à twee leden. Verenigingen met een eigen accommodatie hebben niet alleen meer commissies dan verenigingen zonder accommodatie, maar ze zijn ook groter (afgezien van de vrijwilligerscommissie, die is bij verenigingen zonder accommodatie groter).

4.2 FUNCTIEPROFIELEN EN TAAKOMSCHRIJVINGEN

62 procent van de verenigingen heeft profielen of taakomschrijvingen voor functies of activiteiten op schrift gezet. Drie op de tien verenigingen heeft geen profielen of taakomschrijvingen op schrift gezet. 17 procent werkte op het moment van het onderzoek aan de profielen en/of taakomschrijvingen, de helft van hen had nog helemaal niets op papier staan en de andere helft had al profielen op schrift staan. In de volgende figuur staan de functies en activiteiten weergegeven waarvoor verenigingen profielen op schrift hebben gezet.

Figuur 4.4 Functies en activiteiten waarvoor profielen op schrift staan, percentages* (191 verenigingen)

* Omdat verenigingen vaak meerdere profielen/activiteiten op schrift hebben gesteld, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

Ongeveer de helft van de verenigingen heeft de profielen van de bestuursfuncties op schrift gezet. Een derde heeft het functieprofiel van de trainers op papier gezet en voor de overige activiteiten en functies zijn de percentages lager. Verenigingen met een eigen accommodatie zetten vaker profielen voor functies en activiteiten op schrift dan verenigingen zonder eigen accommodatie (respectievelijk 71 en 51 procent).

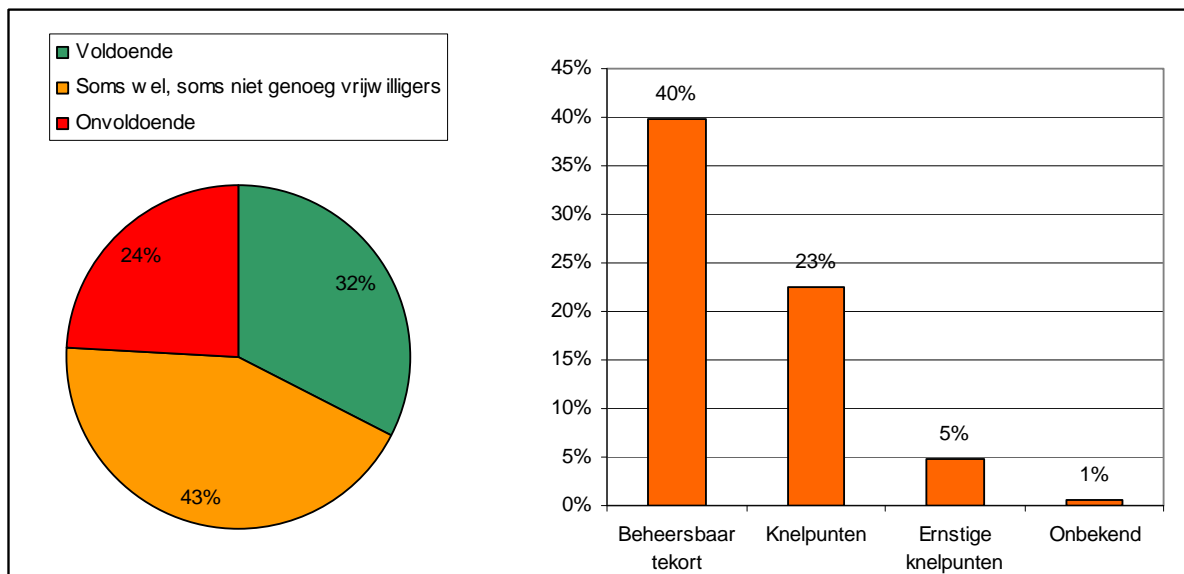
52 procent van de verenigingen heeft voor de drie bestuursfuncties profielen op schrift gezet.
(Indicator 6)

4.3 VRIJWILLIGERS BIJ VERENIGINGEN

Het aantal vrijwilligers bij verenigingen loopt zeer uiteen en is uiteraard afhankelijk van de grootte van de vereniging en hangt dus ook samen met het wel of niet hebben van een eigen accommodatie.⁸ In totaal zijn er bij de verenigingen die meededen aan het onderzoek ruim 11.000 vrijwilligers actief.⁹ Hier is overlap tussen verenigingen: mensen die zich voor meer dan één vereniging inzetten, tellen dubbel mee. Gemiddeld is een op de vijf leden actief als vrijwilliger en dit geldt zowel voor kleine als voor grote verenigingen.¹⁰

Een derde van de verenigingen geeft aan dat ze voldoende vrijwilligers hebben. In de volgende figuur wordt dit weergegeven. Van de verenigingen die (soms) onvoldoende vrijwilligers hebben, wordt bovendien getoond of het tekort beheersbaar is of niet.

Figuur 4.5 Aantal vrijwilligers en knelpunten bij tekort, percentages (191 verenigingen)

⁸ Het blijkt dat er tussen het aantal leden van een vereniging en het aantal vrijwilligers een lineaire relatie is: hoe groter de vereniging, hoe meer vrijwilligers. Deze relatie is niet erg sterk, dit betekent dat er nog veel andere factoren van invloed zijn op het aantal vrijwilligers bij een vereniging.

⁹ De vereniging is hier gevraagd om een schatting te geven als ze het precieze aantal niet wisten.

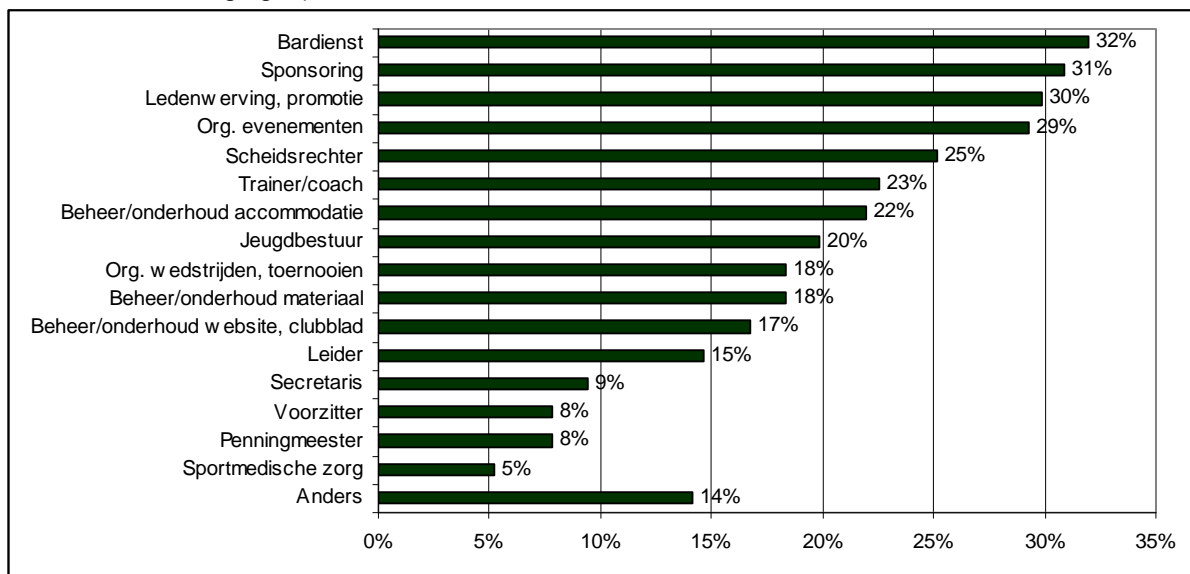
¹⁰ Omdat niet bekend is hoeveel sportverenigingen er totaal in Den Haag zijn (door fouten in de registratie van de verenigingen), is het niet mogelijk het totaal aantal vrijwilligers bij de sportverenigingen in Den Haag te berekenen.

Een kwart van de verenigingen komt dus vrijwilligers te kort. Nog eens 43 procent komt soms wel, soms niet vrijwilligers te kort. Bij bijna een kwart van de verenigingen leidt het tekort tot knelpunten en bij 5 procent tot ernstige knelpunten. Bij 40 procent van de verenigingen is het tekort aan vrijwilligers beheersbaar. Verenigingen met een accommodatie komen vaker vrijwilligers te kort dan verenigingen zonder accommodatie. Er is geen verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie als het gaat om de ernst van de problemen die het tekort oplevert.

72 procent van de verenigingen heeft voldoende vrijwilligers of anders een beheersbaar tekort.
(Indicator 5)

Verenigingen die vrijwilligers te kort komen, hebben gemiddeld 37 procent extra vrijwilligers nodig op het aantal dat zij nu hebben. Dit percentage loopt erg uiteen, er is een groot verschil tussen grote en kleine verenigingen: grote verenigingen hebben gemiddeld 24 procent extra vrijwilligers nodig en kleine verenigingen 46 procent extra. Dit verschil is significant. In de volgende figuur is weergegeven voor welke functies de verenigingen mensen te kort komen.

Figuur 4.6 Functies waarvoor verenigingen vrijwilligers te kort komen, percentages* (191 verenigingen)

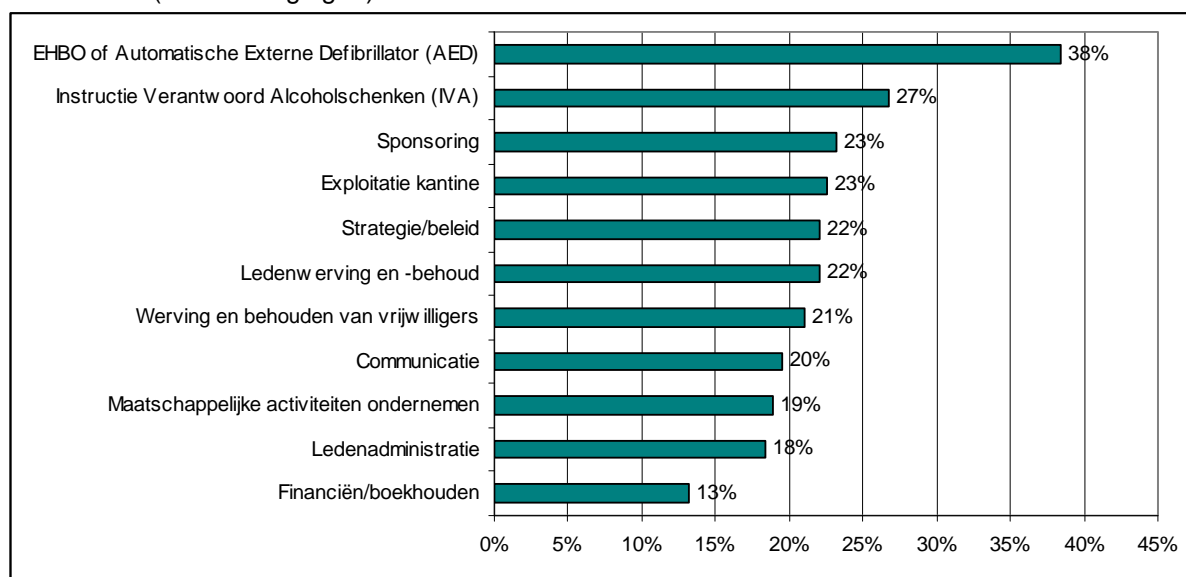
* Verenigingen komen vaak voor meerdere functies vrijwilligers te kort, daarom tellen de percentages niet op tot 100 procent.

Een op de drie verenigingen komt mensen te kort voor de bardienst. Bijna net zoveel verenigingen zoeken vrijwilligers voor sponsoring, ledenwerving of promotie van de vereniging en/of voor de organisatie van evenementen. Bestuursfuncties worden snel vervuld, daaraan is bij relatief weinig verenigingen een tekort. Voor de functies die te maken hebben met het gebruik van de accommodatie is er uiteraard een groot verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie. Daarnaast hebben verenigingen met een eigen accommodatie vaker tekort aan scheidsrechters en leiders, aan vrijwilligers voor de organisatie van evenementen, voor het beheer en/of onderhoud van materiaal en voor het jeugdbestuur.

4.4 CURSUSSEN VOOR DE VRIJWILLIGERS

De gemeente biedt de sportverenigingen diverse mogelijkheden om het kader en de vrijwilligers op te leiden en bij te scholen. Daarnaast organiseert de gemeente informatiebijeenkomsten voor de verenigingen over uiteenlopende onderwerpen. Ook daarbuiten zijn er voor de verenigingen mogelijkheden om de mensen die iets voor de club doen een opleiding aan te bieden. Twee derde (65 procent) van de verenigingen heeft de afgelopen twee jaar van deze mogelijkheden gebruik gemaakt. Van de verenigingen met een eigen accommodatie is 82 procent bij cursussen en/of informatiebijeenkomsten aanwezig geweest en van de verenigingen zonder accommodatie was dat 48 procent. In de volgende figuur is te zien bij welke cursussen of bijeenkomsten verenigingen aanwezig zijn geweest.

Figuur 4.7 Cursussen en informatiebijeenkomsten waar verenigingen zijn geweest, percentages* (190 verenigingen)

* Omdat verenigingen vaak bij meerdere cursussen/bijeenkomsten aanwezig waren, tellen de percentages niet op tot 100 procent.

Van bijna 40 procent van de verenigingen is de voorgaande twee jaar iemand naar een EHBO- of AED-cursus geweest. Ongeveer een kwart ging naar een cursus of bijeenkomst over verantwoord alcoholschenken, sponsoring of de exploitatie van de kantine. Bijna een op de vijf verenigingen heeft een cursus of bijeenkomst gevolgd die betrekking had op het ondernemen van maatschappelijke activiteiten. Voor een aantal cursussen/bijeenkomsten is er een verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie. Verenigingen met een eigen club-/kleedaccommodatie zijn vaker naar bijeenkomsten over verantwoord alcoholschenken en de exploitatie van de kantine geweest, wat uiteraard samenhangt met het gebruik van de accommodatie. Daarnaast zijn ze vaker aanwezig geweest bij een EHBO- of AED-cursus geweest, wat weer samenhangt met de meer fysieke sporten die worden beoefend bij verenigingen met een accommodatie. Verenigingen met een accommodatie zijn ook vaker dan verenigingen zonder accommodatie aanwezig geweest bij bijeenkomsten over het ondernemen van maatschappelijke activiteiten. Bij de overige cursussen/bijeenkomsten zijn de verschillen kleiner.

65 procent van de verenigingen heeft de voorgaande twee jaar een of meer cursussen of informatiebijeenkomsten bijgewoond.
(Indicator 7)

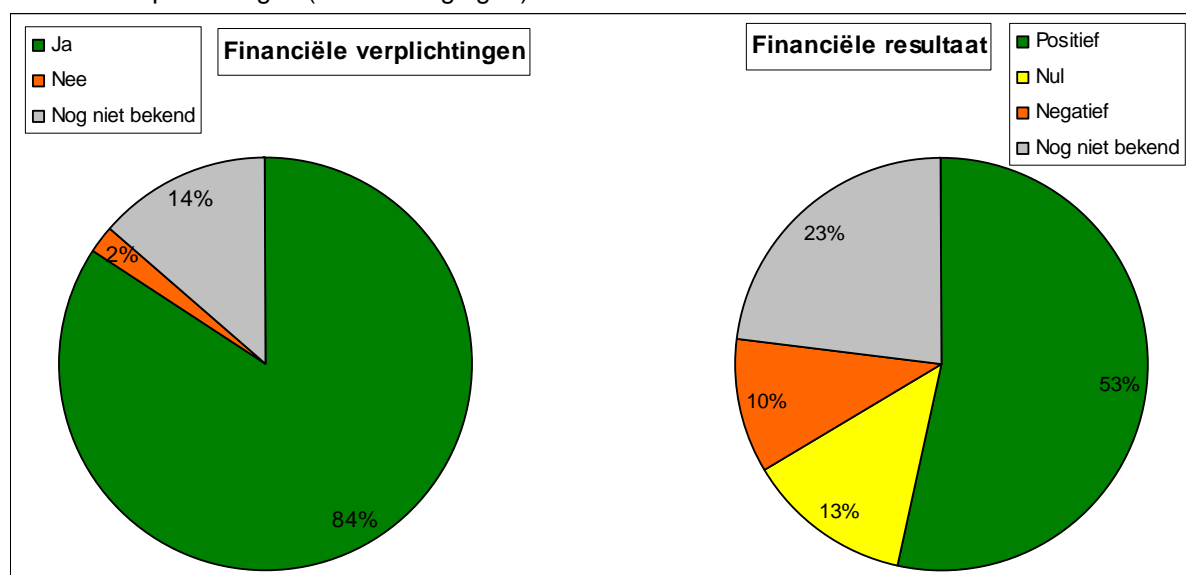
5 Financiën

De financiële situatie en het financiële beleid van een vereniging geven ook informatie over de vitaliteit van een vereniging. Daar gaat dit hoofdstuk over. Eerst komt de financiële situatie aan bod en daarna gaan we in op de aanwezigheid van een begroting en reserves bij verenigingen.

5.1 FINANCIËLE SITUATIE

Verenigingen hebben in het onderzoek aangegeven of zij aan alle financiële verplichtingen hebben voldaan en hoe het financiële resultaat was van de vereniging. Deze informatie hebben ze voor drie jaar gegeven, voor het afgelopen seizoen, 2011-2012, en voor de twee seizoenen daarvoor. In de volgende figuur wordt dit weergegeven voor het laatste seizoen (2011-2012). Nog niet alle verenigingen konden deze informatie geven, omdat het financiële jaar nog niet afgesloten was toen zij de vragenlijst invulden.

Figuur 5.1 Alle financiële verplichtingen voldaan en financiële resultaat, laatste seizoen (2011-2012), percentages (191 verenigingen)

Het merendeel van de vereniging kon het afgelopen seizoen aan de financiële verplichtingen voldoen. Ook de vorige seizoenen was dit voor de meeste verenigingen geen probleem: 94 procent voldeed aan de financiële verplichtingen, zowel in het seizoen 2010-2011 als in 2009-2010. Ruim de helft van de verenigingen sloot het afgelopen seizoen positief af. Toch had nog een op de tien verenigingen het afgelopen seizoen een negatief resultaat. Het seizoen daarvoor sloot 61 procent het seizoen positief af en 19 procent negatief. En het seizoen daarvoor was dat respectievelijk 63 en 17 procent. Er is wat betreft de financiële verplichtingen en resultaten geen verschil tussen verenigingen met of zonder eigen club-/kleedaccommodatie.

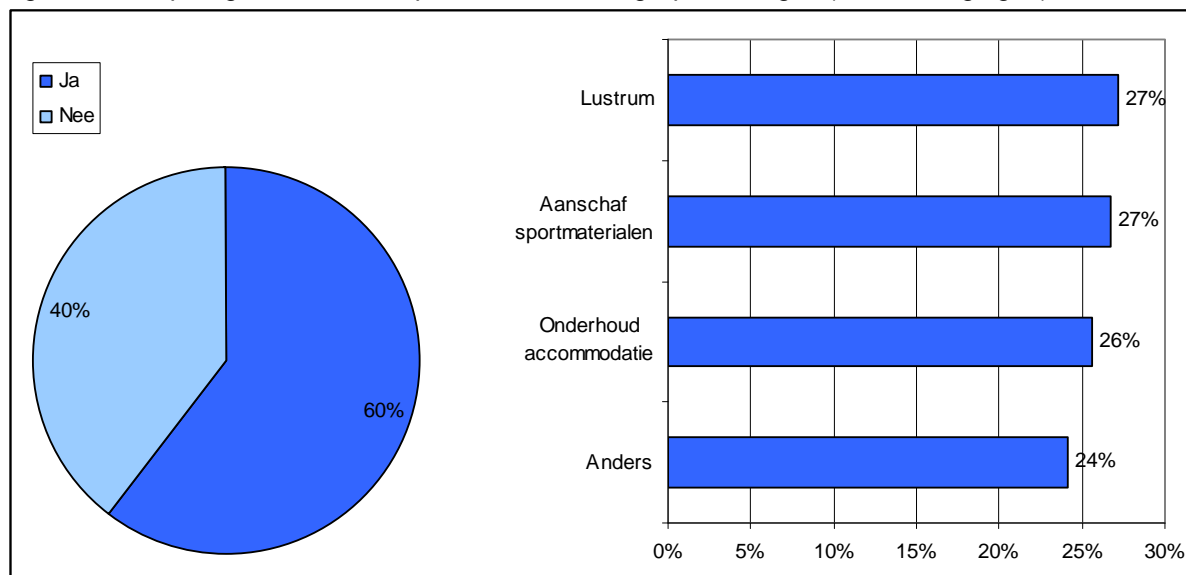
91 procent van de verenigingen kan de laatste drie jaar aan alle financiële verplichtingen voldoen.
(Indicator 16)

Bij 70 procent van de verenigingen is het financiële resultaat de afgelopen drie jaar niet negatief geweest.
(Indicator 17)

5.2 BEGROTING EN RESERVES

Negen van de tien verenigingen heeft een begroting gemaakt voor het seizoen 2011-2012; 10 procent heeft dat niet. Van de verenigingen met een eigen accommodatie heeft 96 procent een begroting, bij de verenigingen zonder accommodatie is dat minder, 83 procent. Zes van de tien verenigingen heeft geld gespaard met een specifieke bestemming. Verenigingen met en zonder accommodatie verschillen hierin niet van elkaar. In onderstaande figuur is weergegeven hoeveel verenigingen sparen en welke bestemming dit geld heeft.

Figuur 5.2 Spaargeld met een bepaalde bestemming*, percentages (191 verenigingen)

* De som van de percentages van de bestemmingen is meer dan 60 procent, omdat verenigingen soms meer dan één doel hebben waar zij voor sparen.

Iets meer dan een kwart van de verenigingen spaart voor een lustrum, een kwart spaart voor de aanschaf van sportmaterialen, een kwart spaart voor het onderhoud van de accommodatie (dit zijn uiteraard verenigingen met een accommodatie) en nog eens een kwart spaart voor een ander doel. Bij deze andere doelen gaat het om uiteenlopende dingen als extra geld voor het jeugdbeleid, voor training of toernooien, voor de promotie van de vereniging, festiviteiten of andere zaken. Een aantal verenigingen geven aan dat ze sparen omdat ze het prettig vinden wat achter de hand te hebben. Er is hier weinig verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie, behalve uiteraard als het gaat om het onderhoud van de accommodatie.

Tot slot heeft twee derde van de verenigingen een financiële buffer of eigen vermogen. Dit is geld dat geen specifieke bestemming heeft. Ook hier verschillen verenigingen met en zonder accommodatie niet van elkaar.

Bij 90 procent van de verenigingen is een begroting voor het huidige seizoen aanwezig.

(Indicator 15)

46 procent van de verenigingen met een accommodatie heeft geld gereserveerd voor het onderhoud van de accommodatie.

(Indicator 13)

67 procent van de verenigingen heeft een eigen vermogen of financiële buffer.

(Indicator 18)

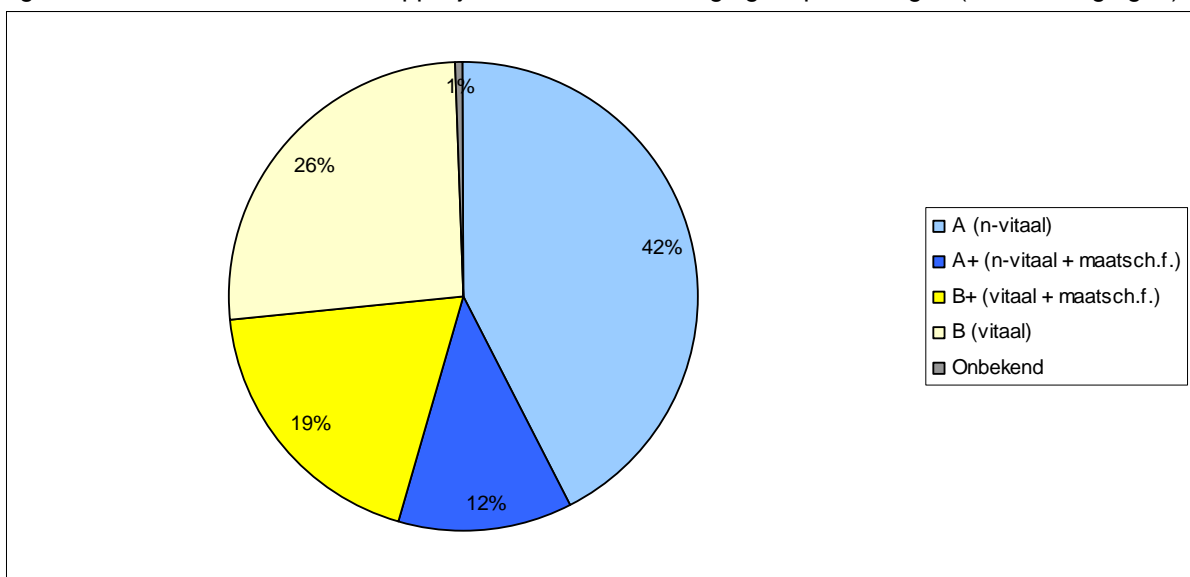
6 Vitaliteit en maatschappelijke functie

In dit hoofdstuk gaan we in op de vitaliteit van de verenigingen en hun maatschappelijke functie. Zowel de vitaliteit als de maatschappelijke functie zijn vastgesteld op basis van de informatie die in de voorgaande hoofdstukken aan de orde is gekomen. 45 procent van de verenigingen is als vitaal aangemerkt en bijna een derde van de verenigingen (31 procent) vervult een maatschappelijke functie. In de volgende figuur wordt dit gecombineerd.

Voor het gemak hebben we de vier verschillende categorieën een label gegeven:

- A: niet-vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- A+: niet-vitale vereniging met maatschappelijke functie
- B: vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- B+: vitale vereniging met maatschappelijke functie

Figuur 6.1 Vitaliteit en maatschappelijke functie van verenigingen, percentages (191 verenigingen)

Van één vereniging is niet bekend of deze vitaal is, omdat zij niet alle vragen van de vragenlijst hebben beantwoord. In de rest van dit hoofdstuk blijft deze vereniging buiten beschouwing. Bijna een op de vijf verenigingen is vitaal én vervult een maatschappelijke functie. Een kwart is vitaal zonder dat ze een maatschappelijke functie vervullen. Ruim een op de tien verenigingen is niet vitaal en vervult wel een maatschappelijke functie en vier van de tien verenigingen is niet vitaal en vervult geen maatschappelijke functie.

In de volgende paragraaf volgt een korte toelichting hoe de indeling bepaald is. In de tweede paragraaf gaan we in op de vitaliteit naar een aantal achtergrondkenmerken, zoals de tak van sport. In de laatste paragraaf komen de knelpunten bij verenigingen die niet vitaal of 'bijna vitaal' zijn aan de orde.

6.1 INDELING VITALITEIT EN MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE

We hebben een aantal thema's opgesteld waarvan wij van mening zijn dat ze een rol spelen bij de vitaliteit en/of de maatschappelijke functie van een vereniging. Binnen die thema's zijn indicatoren opgesteld waarop verenigingen punten konden scoren. Vervolgens is bepaald dat er voor het label 'vitale vereniging' drie voorwaarden zijn waaraan verenigingen in elk geval moeten voldoen, te weten:

- minimaal drie bestuursleden,
- een begroting én
- het laatste jaar aan alle financiële verplichtingen voldaan.

Daarnaast moeten verenigingen een minimaal aantal punten halen op de indicatoren. Voor verenigingen met en zonder accommodatie is dit aantal punten verschillend. Verenigingen met een maatschappelijke functie hoeven niet aan bepaalde voorwaarden te voldoen, maar moeten wel een minimaal aantal punten halen op de indicatoren.

In onderstaande tabel wordt dit samengevat. Hierin zijn de thema's opgenomen en staat het aantal indicatoren per thema voor vitaliteit en voor de maatschappelijke functie. Onderaan de tabel is weergegeven hoeveel punten de verenigingen moeten halen voor het predicaat 'vitaal' of 'maatschappelijke functie'. De bijlagen gaan hier nog dieper op in, daarin staat per indicator hoe die is gemeten en hoeveel punten verenigingen op de indicator kunnen halen, [Bijlage III Scoringsmethodiek](#).

Tabel 6.1 Aantal indicatoren per thema voor vitaliteit en maatschappelijke functie

	Vitaliteit	Maatschappelijke functie
Leden	2	1
Kader	5	1
Beleid en visie	4	1
Accommodatie	3	1
Financiën	4	0
Maatschappelijke activiteiten en contacten in de buurt	0	2
Benodigd aantal punten voor verenigingen mét een accommodatie + drie voorwaarden	12	4
Benodigd aantal punten voor verenigingen zonder accommodatie + drie voorwaarden	10	3

We realiseren ons dat er een risico is met het indelen van verenigingen op een dergelijke manier. Verenigingen krijgen als het ware een label opgeplakt. Terwijl het geen probleem hoeft te zijn als een vereniging niet vitaal is, zo'n vereniging kan ook goed functioneren. Voor de bruikbaarheid van het onderzoek en de overzichtelijkheid van de resultaten was een indeling echter noodzakelijk. Het is niet zo dat verenigingen vastzitten aan het label. Wanneer zij ten tijde van het onderzoek niet vitaal waren en daarna voor subsidie in aanmerking willen komen, kunnen ze, nadat de situatie van de vereniging is verbeterd, de vragenlijst opnieuw invullen. Ook wanneer de situatie van een vereniging in de tussentijd om een andere reden gewijzigd is, kunnen ze een aanvraag doen om de vragenlijst opnieuw in te vullen.

6.2 VITALITEIT NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN

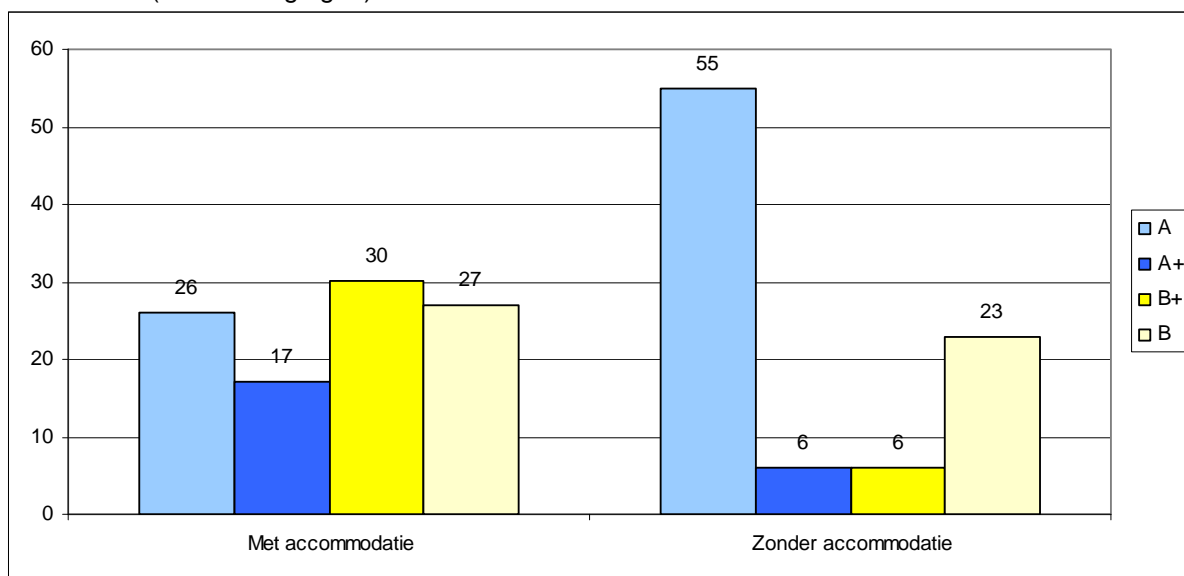
In deze paragraaf komen een aantal achtergrondkenmerken aan de orde, zoals het hebben van een eigen club-/kleedaccommodatie, de grootte van de vereniging, de sporttak en de samenhang met vitaliteit en de maatschappelijke functie. Zoals in paragraaf 1.4, [Deelnemende verenigingen](#), al aan de orde kwam, zijn deze kenmerken niet onafhankelijk van elkaar. De grootte van de vereniging¹¹ hangt sterk samen met het wel of niet hebben van een accommodatie: drie kwart van de grote verenigingen (76 procent) heeft een eigen accommodatie, terwijl dat bij de kleine verenigingen 41 procent is. Daarnaast zijn er onder bepaalde sporttakken relatief veel kleine verenigingen en bij bepaalde sporttakken hebben (bijna) alle verenigingen een accommodatie in eigen beheer. Het ligt voor de hand dat deze kenmerken samenhangen met de vitaliteit. De grote verenigingen hebben alleen al vanwege hun omvang, de eventuele aanwezigheid van een accommodatie en omdat er meer geld in omgaat de noodzaak om de structuur van de vereniging goed te organiseren. Om die redenen zullen ze meer beleid hebben ontwikkeld, het kader en de vrijwilligers beter georganiseerd hebben, vaker met een begroting werken enzovoorts.

6.2.1 Wel of geen accommodatie en grootte van de vereniging

Het is niet mogelijk om de grootte van de vereniging en het wel of niet hebben van een eigen accommodatie in de analyses voor elkaar te corrigeren, omdat de celvullingen dan te klein worden. In deze paragraaf komen de verschillen tussen verenigingen met en zonder accommodatie aan de orde en waar de resultaten van grote en kleine verenigingen hiervan afwijken, gaan we daar op in.

Verenigingen met accommodatie en verenigingen zonder accommodatie scoren verschillend op vitaliteit en maatschappelijke functie. Dat is in de volgende figuur weergegeven.

Figuur 6.2 Vitaliteit en maatschappelijke functie naar aanwezigheid eigen accommodatie, aantallen (190 verenigingen)

In de figuur is heel duidelijk te zien dat er bij de verenigingen mét accommodatie vooral meer verenigingen zijn die vitaal zijn én een maatschappelijke functie hebben. Bovendien zijn er meer verenigingen die niet vitaal zijn, maar wel een maatschappelijke functie hebben. Bij de verenigingen zonder accommodatie zijn aanzienlijk meer verenigingen die niet vitaal zijn en geen maatschappelijke functie hebben. Het verschil tussen grote en kleine verenigingen zit ook vooral in deze laatste categorie: kleine verenigingen zijn veel vaker niet-vitaal en zonder maatschappelijke functie dan grote verenigingen.

Voor een deel kan dit verschil verklaard worden doordat verenigingen zonder accommodatie minder vaak aan de drie voorwaarden voldoen die nodig zijn voor het label 'vitaliteit'. Dat komt omdat verenigingen zonder accommodatie minder vaak een begroting hebben dan verenigingen met accommodatie (respectievelijk 83 en 96 procent). Het verschil tussen grote en kleine verenigingen is

¹¹ We hebben de verenigingen onderverdeeld in verenigingen met 300 leden of minder (67 procent van de verenigingen) en verenigingen met meer dan 300 leden (33 procent).

nog sterker: alle grote verenigingen hebben een begroting, van de kleine verenigingen heeft 85 procent een begroting.

Daarnaast halen de verenigingen zonder accommodatie minder punten op een aantal thema's. Bij vitaliteit hebben verenigingen zonder accommodatie minder punten als het om de leden, het kader en het beleid gaat. Waar het om de financiën van de clubs gaat, hebben verenigingen met en zonder accommodatie evenveel punten. Bij de maatschappelijke functie is er ook een duidelijk verschil tussen verenigingen met en zonder accommodatie: verenigingen zonder accommodatie halen minder punten als het om de leden, het kader, het beleid en de maatschappelijke activiteiten gaat.

In onderstaande tabel staan de verschillen in scores van verenigingen met en zonder eigen club-/kleedaccommodatie op de indicatoren voor vitaliteit. De indicatoren die betrekking hebben op de accommodatie blijven buiten beschouwing, omdat die niet van toepassing zijn op verenigingen zonder accommodatie.

Tabel 6.2 Scores op indicatoren voor vitaliteit, verenigingen met en zonder accommodatie, percentage verenigingen > 0 punten

<i>Thema</i>	<i>Indicatoren</i>	Verenigingen met accommodatie (100 verenigingen)	Verenigingen zonder accommodatie (91 verenigingen)	Aantal
<i>Leden</i>	Ledenaantal stabiel	70%	66%	190
	Activiteiten voor ledenbinding*	92%	69%	190
<i>Kader</i>	Voldoende aantal commissies*	97%	72%	190
	Voldoende aantal bestuursleden	98%	92%	190
	Voldoende vrijwilligers of beheersbaar tekort	68%	78%	190
	Functieprofielen bestuursfuncties*	62%	42%	189
	Cursussen vrijwilligers*	82%	48%	190
<i>Beleid</i>	Algemeen beleidsplan plus ander plan, of er mee bezig*	92%	55%	188
	Minimaal twee plannen met uitgevoerde acties*	34%	15%	182
	Nieuwe sporttak*	42%	13%	190
	Plannen om uit te breiden*	70%	34%	189
<i>Financiën</i>	Begroting aanwezig*	96%	83%	189
	Kan laatste drie jaar aan verplichtingen voldoen	88%	94%	190
	Resultaat afgelopen drie jaar niet negatief	70%	70%	190
	Eigen vermogen	69%	66%	188

* Significant verschil, $p < 0,05$.

In de tabel is te zien dat verenigingen met een accommodatie beter scoren op alle indicatoren die betrekking hebben op het beleid van de verenigingen: ze hebben meer beleidsplannen en voeren vaker acties uit die plannen uit, hebben vaker (plannen voor) een nieuwe sporttak en vaker plannen om uit te breiden. Daarnaast scoren ze beter op drie indicatoren met betrekking tot het kader: ze hebben vaker voldoende commissies, vaker functieprofielen van de bestuursfuncties en de vrijwilligers hebben vaker cursussen gevolgd. Daarnaast ondernemen ze meer activiteiten voor ledenbinding en hebben ze vaker een begroting. In de overige indicatoren verschillen verenigingen met en zonder accommodatie niet van elkaar. Grote en kleine verenigingen verschillen op dezelfde indicatoren van elkaar als in de tabel hierboven. Bovendien hebben grote verenigingen vaker een eigen vermogen dan kleine verenigingen. En als het om de accommodatie gaat, hebben grote verenigingen vaker een accommodatiecommissie dan kleine verenigingen.

De volgende tabel is vergelijkbaar met de vorige, maar dan met de indicatoren die iets zeggen over de maatschappelijke functie van verenigingen. Ook hier is de indicator die betrekking heeft op de accommodatie buiten beschouwing gelaten.

Tabel 6.3 Scores op indicatoren voor de maatschappelijke functie, verenigingen met en zonder accommodatie, percentage verenigingen > 0 punten

<i>Thema</i>	<i>Indicatoren</i>	Verenigingen met accommodatie (100 verenigingen)	Verenigingen zonder accommodatie (91 verenigingen)	N
<i>Leden</i>	Activiteiten voor niet-leden*	57%	16%	190
<i>Kader</i>	Iemand voor ontwikkeling maatschappelijke activiteiten*	68%	31%	190
<i>Beleid</i>	Beleidsplan maatschappelijke functie*	45%	12%	188
<i>Maatschappelijke activiteiten, contacten in de buurt</i>	Aanbod voor specifieke doelgroepen*	54%	29%	183
	Samenwerking met andere organisaties*	86%	53%	186

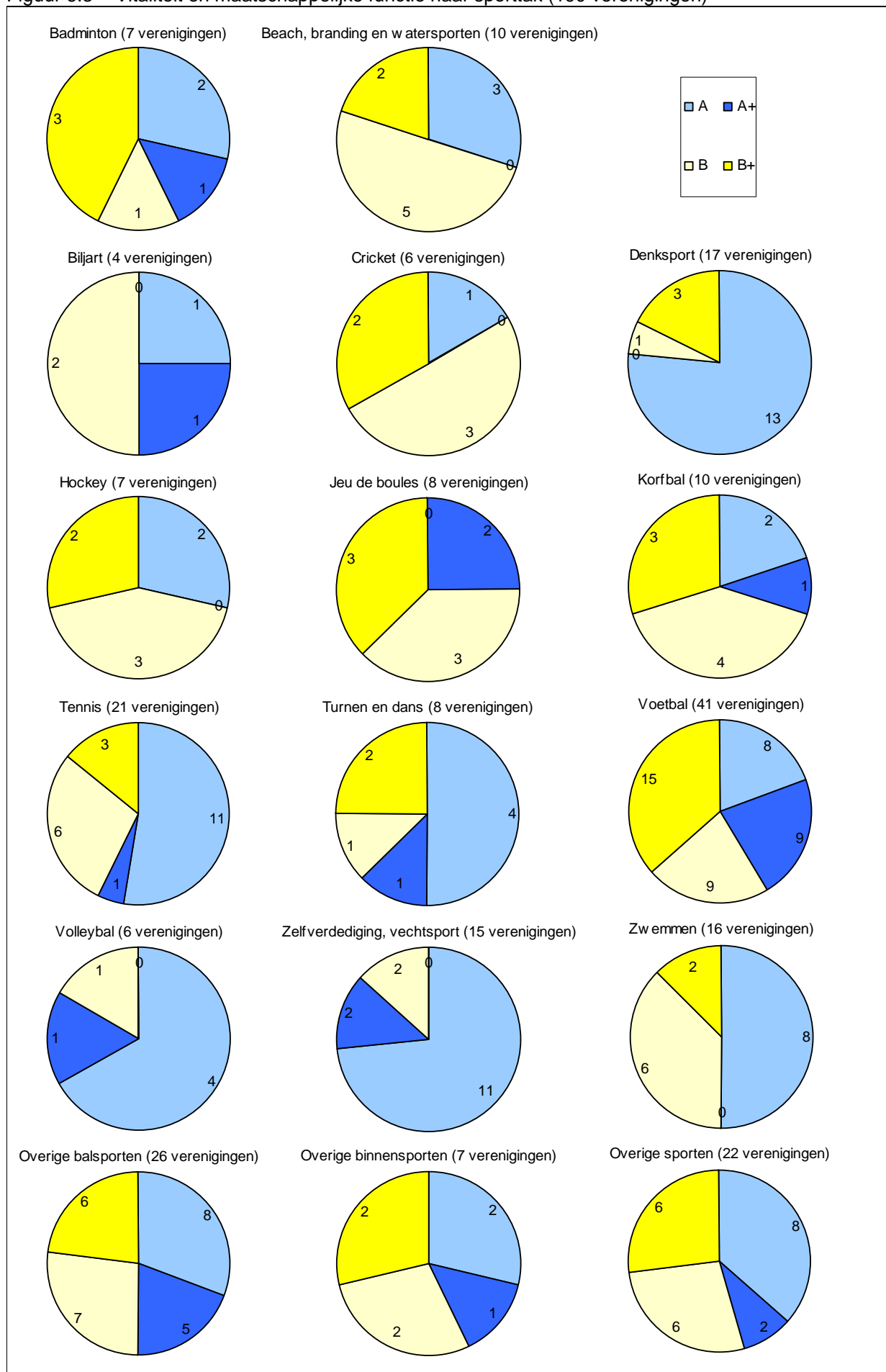
* Significant verschil, $p < 0,05$.

In de tabel is te zien dat verenigingen met en zonder accommodatie op alle indicatoren van elkaar verschillen. Dat betekent dat verenigingen met een eigen accommodatie op alle indicatoren significant meer punten halen dan verenigingen zonder eigen accommodatie. Grote verenigingen verschillen op dezelfde manier van kleine verenigingen. Bovendien is het zo dat bij grote verenigingen de accommodatie vaker gebruikt wordt door andere organisaties dan bij kleine verenigingen.

6.2.2 Vitaliteit en tak van sport

Op de volgende pagina is per tak van sport weergegeven hoeveel verenigingen vitaal zijn en/of een maatschappelijke functie hebben.

Figuur 6.3 Vitaliteit en maatschappelijke functie naar sporttak (190 verenigingen)

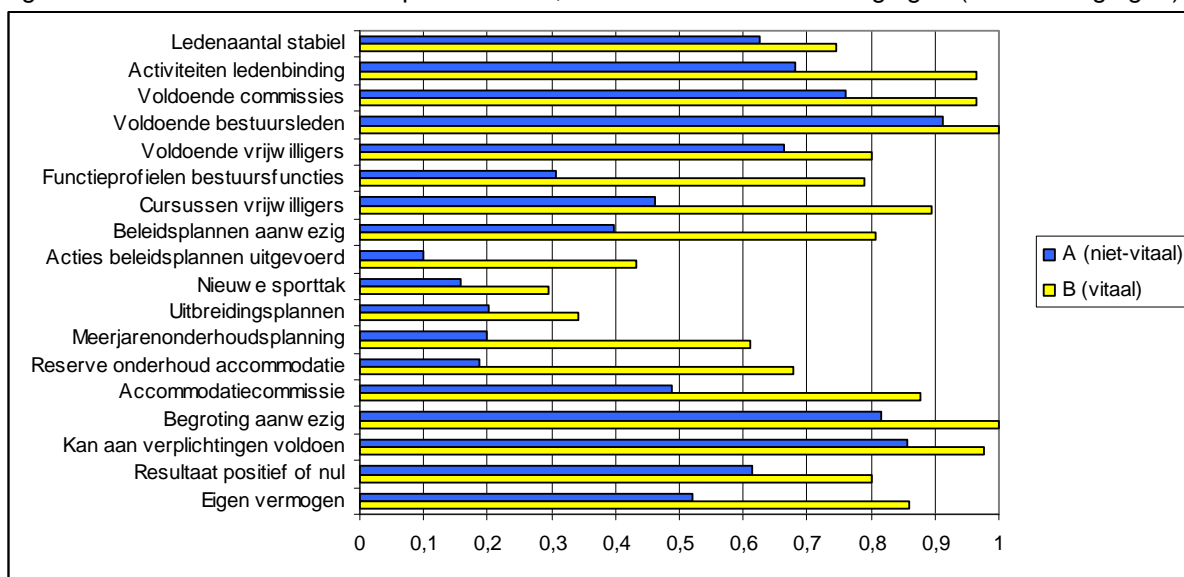
Voor veel sporten is het aantal verenigingen erg klein. Daarom zijn in de figuur de aantallen weergegeven en geen percentages. Bij de interpretatie van de resultaten moet men er rekening mee houden dat het beeld erg kan verschuiven wanneer er bijvoorbeeld een of twee verenigingen bij zouden komen. Bovendien bieden een aantal verenigingen meer dan één sport aan. Verschillende verenigingen komen dus op meerdere plaatsen in de figuur terug. Dit maakt het moeilijk harde conclusies uit de figuur te trekken, maar de figuur geeft wel een indicatie van de situatie. Zo zijn er een aantal sporttakken waar relatief veel vitale verenigingen te vinden zijn: de watersporten, cricket, hockey, jeu de boules en korfbal. Bij denksport, volleybal en de vechtsporten zijn juist relatief veel niet-vitale verenigingen. Badmintonverenigingen, verenigingen voor jeu de boules en voetbalverenigingen hebben relatief vaak een maatschappelijke functie. Bij verenigingen voor watersport, denksport, tennis, volleybal, vechtsport en zwemmen zijn er weinig verenigingen met een maatschappelijke functie.

6.2.3 Knelpunten

In deze paragraaf komt aan de orde waar de knelpunten liggen voor verenigingen die niet vitaal zijn. We kijken daarbij ook of er specifieke zaken spelen bij verenigingen die maar één punt te kort komen en dus bijna vitaal zijn. Ook de verenigingen met en zonder maatschappelijke functie worden met elkaar vergeleken om te zien of er specifieke knelpunten zijn onder de verenigingen zonder maatschappelijke functie.

In de volgende figuur wordt voor de vitale en niet-vitale verenigingen de gemiddelde score op de indicatoren weergegeven. Omdat vitaliteit bepaald wordt door de score op de indicatoren, scoren de vitale verenigingen op alle indicatoren uiteraard hoger dan de niet-vitale verenigingen. Maar de figuur geeft inzicht in de grootte van de verschillen tussen vitaal en niet-vitaal.

Figuur 6.4 Gemiddelde scores op indicatoren, vitale en niet-vitale verenigingen (190 verenigingen)

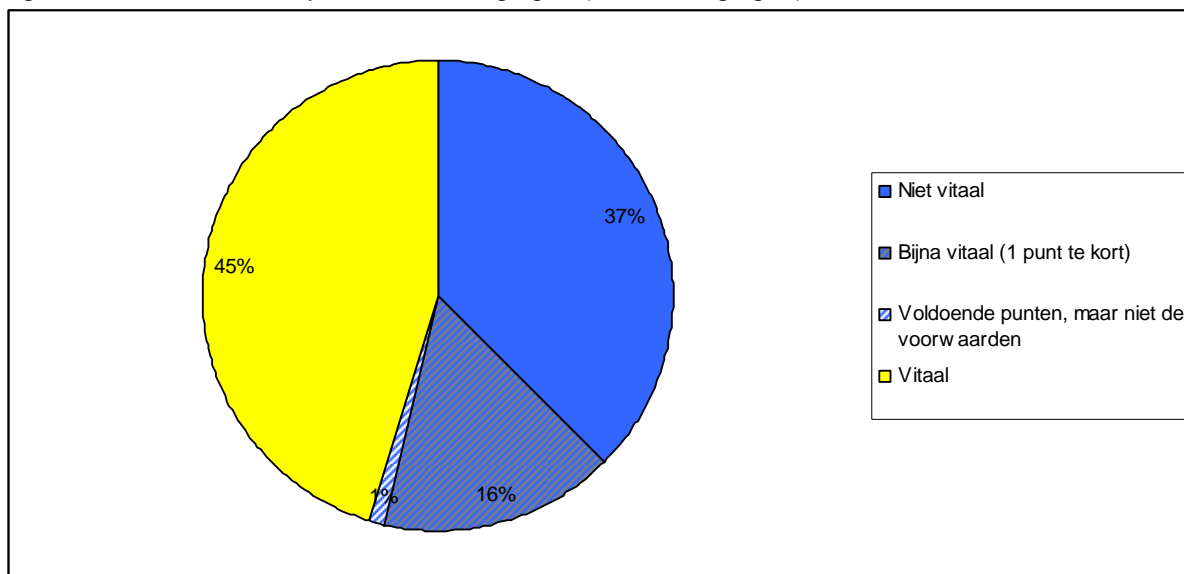
Uit de figuur blijkt dat niet-vitale clubs op een aantal indicatoren aanzienlijk lager scoren dan de vitale verenigingen:

- Functieprofielen bestuursfuncties
- Cursussen vrijwilligers
- Algemeen beleidsplan plus ander plan, of er mee bezig
- Minimaal twee plannen met uitgevoerde acties
- Meerjarenonderhoudsplanning
- Reserve onderhoud accommodatie
- Accommodatiecommissie

Dit zijn punten waarvan je zou kunnen zeggen dat het knelpunten zijn voor de niet-vitale verenigingen. In elk geval zijn er veel niet-vitale verenigingen die hier niet aan (kunnen) voldoen. Op het gebied van de leden en financiën van de vereniging zijn de verschillen tussen niet-vitale en vitale verenigingen kleiner.

In de volgende figuur is nogmaals de vitaliteit bij de verenigingen te zien en daarin is aangegeven welke verenigingen maar één punt te kort komen en dus bijna vitaal zijn.

Figuur 6.5 Vitaliteit en bijna vitale verenigingen (190 verenigingen)

16 procent van de verenigingen is bijna vitaal, want zij komen slechts één punt te kort. Vergeleken met de vitale verenigingen scoren deze verenigingen erg laag op de volgende indicatoren:

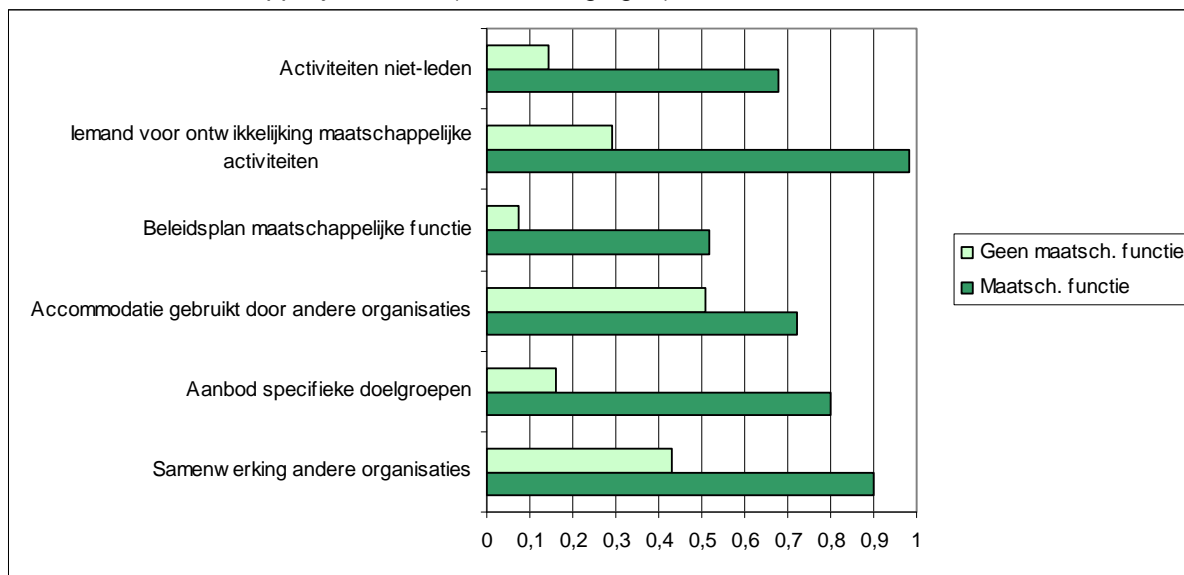
- Algemeen beleidsplan plus ander plan, of er mee bezig
- Meerjarenonderhoudsplanning
- Reserve voor onderhoud accommodatie

Kennelijk zijn dit voor veel verenigingen die bijna vitaal zijn, lastige punten om aan te voldoen. Dit zijn als het ware struikelblokken, waarachter deze verenigingen blijven haken. Op een aantal punten scoren verenigingen die bijna vitaal zijn net zo goed als de vitale verenigingen. Kennelijk zijn deze indicatoren juist niet lastig om aan te voldoen: voldoende bestuursleden, accommodatiecommissie aanwezig, begroting aanwezig, aan financiële verplichtingen voldoen, geen negatief financieel resultaat.

Er blijkt geen verschil te zijn tussen verenigingen met en zonder accommodatie in het percentage verenigingen dat bijna vitaal is. Het is dus niet zo dat verenigingen zonder accommodatie vaker dan verenigingen met accommodatie 'er bijna zijn' en maar één punt te kort komen.

In de figuur hiernaast zijn de gemiddelde scores op de indicatoren voor een maatschappelijke functie opgenomen. Er is onderscheid gemaakt tussen verenigingen met en zonder een maatschappelijke functie.

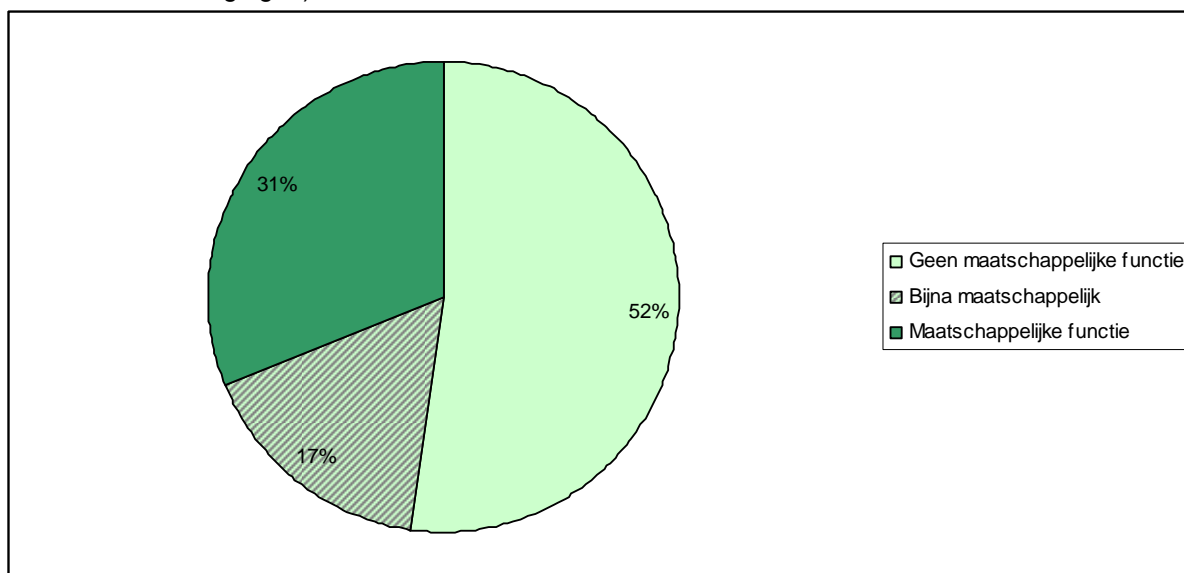
Figuur 6.6 Gemiddelde scores op indicatoren maatschappelijke functie, verenigingen met en zonder maatschappelijke functie (190 verenigingen)

In de figuur is te zien dat de scores van verenigingen met en zonder maatschappelijke functie over het algemeen behoorlijk uit elkaar liggen, behalve wanneer het gaat om het gebruik van de accommodatie door andere organisaties (hoewel ook dit verschil nog significant is). De indicatoren waar de verschillen het grootst zijn en die dus als knelpunt te kwalificeren zijn:

- Activiteiten voor niet-leden
- Iemand voor ontwikkeling maatschappelijke activiteiten
- Beleidsplan maatschappelijke functie
- Aanbod voor specifieke doelgroepen

Figuur 6.7 Maatschappelijke functie en verenigingen met 'bijna' een maatschappelijke functie (190 verenigingen)

17 procent van de verenigingen komt één punt te kort en heeft dus 'net niet' een maatschappelijke functie. Deze verenigingen zitten over het algemeen met hun score tussen die van verenigingen zonder een maatschappelijke functie en verenigingen met een maatschappelijke functie. Alleen het aanbod voor specifieke doelgroepen blijkt een erg moeilijke indicator voor deze verenigingen om aan te voldoen. Wat betreft de samenwerking met andere organisaties en de aanwezigheid van iemand voor de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten scoren deze verenigingen bijna net zo goed als verenigingen met een maatschappelijke functie. Opvallend is dat verenigingen met een accommodatie vaker net onder de grens van het benodigde aantal punten dan verenigingen zonder accommodatie. Dit betekent dat verenigingen zonder accommodatie er niet 'bijna zijn', qua maatschappelijke functie. Ze komen vaak echt een aantal punten te kort.

Literatuur

Aan de slag! Coalitieakkoord Den Haag 2010-2014 PvdA, VVD, D66 en CDA, 21 mei 2010.

Amersfoort, A. van, M. van Rees, Vitale Verenigingen 2009. Onderzoek naar de vitaliteit van Rotterdamse sportverenigingen. Rotterdam, 2009, Afdeling Beleid en Ontwikkeling, Team Programma's en Projecten, Gemeente Rotterdam.

Beleidskader versterken wijkfunctie van sport. Commissiebrief waarin weergegeven wordt op welke wijze invulling wordt gegeven aan de ambities uit het coalitieakkoord op het gebied van sport. Afdeling Sportbeleid Gemeente Den Haag, 1 november 2011.

Diepeveen, M., Hagens en sport. Onderzoek sportdeelname 2010. Den Haag, 2010. Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn, Productgroep Onderzoek & Integrale Vraagstukken.

Gemeente Den Haag, Stadsenquête Den Haag 2011. Tabellenboek. Den Haag, 2011. Gemeente Den Haag.

Kalmthout, J. van, Verenigingsmonitor 2009. Basis.'s-Hertogenbosch, 2010. W.J.H. Mulier Instituut.

Kalmthout, J. van, C. van Lindert, Maatschappelijke rol sportverenigingen. Verenigingsmonitor Tilburg 2009. 's-Hertogenbosch, 2009. W.J.H. Mulier Instituut.

Romijn, D., J. van Kalmthout, Vitaliteit sportverenigingen Eindhoven. 's-Hertogenbosch, 2010. W.J.H. Mulier Instituut.

Rotterdam Sportsupport, Segmentatie sportverenigingen in Rotterdam. Notitie maart 2010. Rotterdam, 2010, Rotterdam Sportsupport.

Bijlagen

BIJLAGE I GEBRUIKTE VRAGENLIJST

Vragenlijst verenigingsscan 2012

CONTACTGEGEVENS

0. Wij beschikken over de volgende gegevens van uw vereniging, wilt u deze gegevens controleren en aanvullingen of missende gegevens rechts invullen? Wilt u daarnaast uw mailadres invullen?

	Gegevens in onze administratie		Aanvullingen/verbeteringen	
Naam vereniging	xxx			
Sport(en)	xxx			
Postadres (straat en huisnr)	Xxx	xxx		
Postcode	Xxx			
Uw naam (invuller vragenlijst)	Xxx			
Uw functie	Xxx			
Mailadres				

LEDEN

1. Hoeveel leden heeft uw vereniging momenteel (april/mei 2012)? Dit is inclusief donateurs en niet-spelende leden.

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

--	--	--	--	--

2. Hoeveel leden had uw vereniging een jaar geleden (incl. donateurs en niet-spelende leden)?

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

--	--	--	--	--

3. Hoeveel leden had uw vereniging twee jaar geleden (incl. donateurs en niet-spelende leden)?

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

--	--	--	--	--

4. Hoeveel leden zijn er momenteel (april/mei 2012) in de leeftijden:

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

Aantal

a. 6 t/m 12 jaar:

--	--	--	--

b. 13 t/m 18 jaar:

--	--	--	--

c. 19 t/m 44 jaar:

--	--	--	--

d. 45 t/m 64 jaar:

--	--	--	--

e. 65 jaar en ouder:

--	--	--	--

5. Welke activiteiten doet uw vereniging om de leden aan uw vereniging te binden?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- Geen
- Toernooien
- Onderlinge wedstrijden
- Ouder-kind competitie
- Opleidingen (bv. scheidsrechter, trainer)
- Andere sportgerelateerde activiteiten, namelijk:
- Feesten/barbecue
- Bingo-/kaartavonden
- Kamp
- Clubavonden
- Andere niet-sportgerelateerde activiteiten, namelijk:

--

--

KADER

6. Hoeveel mensen zitten er momenteel in het algemeen bestuur van uw vereniging?

--	--	--

7. Is er bij uw vereniging iemand bezig met de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten?

U kunt hier bijvoorbeeld denken aan de samenwerking met welzijnsinstellingen, scholen of naschoolse opvang of aan de ontwikkeling van sportaanbod voor nieuwe doelgroepen (mensen met een beperking, senioren, kinderen met overgewicht).

- Ja
- Nee

8. Kunt u hieronder aangeven hoeveel personen er in de commissies van de vereniging zitten?

	Aantal		Aantal				
Sponsorcommissie (werving gelden)	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Toernooicommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Kas-/financiële commissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Topsportcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Commissie voor ledenadministratie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			PR-commissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Accommodatiecommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Archiefcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Technische commissie (niet sporttechnisch)	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Tuchtcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Wedstrijdcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Vrijwilligerscommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Wedstrijdtafelcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Kantine-/barcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Scheidsrechtercommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Jeugdcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Coachcommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Activiteitencommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Materialencommissie	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			Commissie maatschappelijke activiteiten	<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>		
Anders, namelijk:	<table border="1" style="width: 350px; height: 25px;"><tr><td></td></tr></table>			<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			
Anders, namelijk:	<table border="1" style="width: 350px; height: 25px;"><tr><td></td></tr></table>			<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			
Anders, namelijk:	<table border="1" style="width: 350px; height: 25px;"><tr><td></td></tr></table>			<table border="1" style="width: 20px; height: 20px;"><tr><td></td><td></td></tr></table>			

9. Hoeveel vrijwilligers heeft uw vereniging?

Het gaat hier om alle vrijwilligers, bijvoorbeeld bestuursleden, trainers, leiders, assistenten, ouders die rijden.

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

--	--	--

 personen

10. Heeft de vereniging genoeg vrijwilligers?

- Voldoende → *ga naar vraag 14 (vraag 11 t/m 13 kunt u overslaan)*
- Soms wel, soms niet genoeg vrijwilligers
- Onvoldoende

11. Is het tekort aan vrijwilligers beheersbaar of levert het tekort knelpunten op in de organisatie?

- Beheersbaar tekort
- Knelpunten
- Ernstige knelpunten

12. Hoeveel vrijwilligers komt de vereniging momenteel te kort bij de werkzaamheden binnen de vereniging?

Als u het precieze aantal niet weet, probeer dan een zo goed mogelijke schatting te geven.

--	--	--

13. Voor welke functies of activiteiten komt de vereniging (soms) vrijwilligers te kort?

(meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Voorzitter	☐ Beheer/onderhoud materiaal
☐ Penningmeester	☐ Beheer/onderhoud/schoonmaak accommodatie
☐ Secretaris	☐ Organisatie evenementen
☐ Jeugdbestuur	☐ Sponsoring (werving)
☐ Trainer/coach	☐ Ledenwerving/promotie vereniging
☐ Leider	☐ Beheer/onderhoud website, clubblad
☐ Scheidsrechter	☐ Bardienst
☐ Organisatie wedstrijden/toernooien	☐ Sportmedische zorg

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

14. Zijn vrijwilligers van uw vereniging de afgelopen twee jaar aanwezig geweest bij cursussen, trainingen of informatiebijeenkomsten over de volgende onderwerpen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- Exploitatie kantine
- Sponsoring (werving)
- Strategie/beleid
- Ledenadministratie
- Communicatie (denk daarbij aan website-communicatie, sociale media)
- Ledenwerving en -behoud
- Werving en behouden van vrijwilligers
- Financiën/boekhouden
- Maatschappelijke activiteiten ondernemen
- Instructie Verantwoord Alcoholen (IVA)
- Eerste Hulp Bij Ongelukken (EHBO) of Automatische Externe Defibrillator (AED)
- Geen van bovenstaande cursussen

15. Zijn er voor de volgende functies of activiteiten profielen of taakomschrijvingen op schrift gezet?

(meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Voorzitter	☐ Beheer/onderhoud materiaal
☐ Penningmeester	☐ Beheer/onderhoud/schoonmaak accommodatie
☐ Secretaris	☐ Organisatie evenementen
☐ Trainer	☐ Sponsoring (werving)
☐ Leider	☐ Beheer/onderhoud website, clubblad
☐ Scheidsrechter	☐ Bardienst
☐ Organisatie wedstrijden/toernooien	☐ Sportmedische zorg

Anders, namelijk:

--

Anders, namelijk:

--

Anders, namelijk:

--

Geen functieprofielen of taakomschrijvingen

We zijn bezig functieprofielen en/of taakomschrijvingen op papier te zetten

BELEID EN VISIE

16. Deze vraag gaat over de visie van uw vereniging op verschillende onderwerpen.

Kunt u hier aangeven of er een beleidsplan of een visie op schrift aanwezig is over onderstaande onderwerpen? Als er nog geen beleidsplan aanwezig is, maar de vereniging is hier wel mee bezig, kunt u dat in de tweede kolom aangeven.

Wilt u in de laatste kolom aangeven of de acties uit het plan uitgevoerd worden?

	Aanwezig	Mee bezig	Acties uitgevoerd
Algemeen beleidsplan	☐	☐	☐
Sporttechnisch plan	☐	☐	☐
Sportieve prestaties	☐	☐	☐
Jeugdbeleid	☐	☐	☐
Vrijwilligersbeleid	☐	☐	☐
Normen en waarden	☐	☐	☐
Sponsoring (werving)	☐	☐	☐
Communicatie	☐	☐	☐
Ledenwerving/-behoud	☐	☐	☐
Accommodatie	☐	☐	☐
Maatschappelijke functie vereniging	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐

Geen beleidsplan of visie op schrift

17. Is uw vereniging de afgelopen twee jaar met een nieuwe sporttak begonnen?

- Ja
 Nee

18. Heeft de vereniging plannen om de komende twee jaar met een nieuwe sporttak te beginnen?

- Ja
 Nee

19. Heeft de vereniging plannen om binnen twee jaar uit te breiden of de accommodatie aan te passen?

- Ja
 Nee

FINANCIËN

20. Heeft uw vereniging een begroting voor het huidige seizoen?

- Ja
 Nee

21. Kan de vereniging aan alle financiële verplichtingen voldoen?

a. Dit seizoen	☐ Ja	☐ Nog niet bekend
	☐ Nee	
b. Een jaar geleden	☐ Ja	
	☐ Nee	
c. Twee jaar geleden	☐ Ja	
	☐ Nee	

22. Hoe is het financiële resultaat van uw vereniging?

a. Dit seizoen	☐ Positief	☐ Nog niet bekend
	☐ Nul	
	☐ Negatief	
b. Een jaar geleden	☐ Positief	
	☐ Nul	
	☐ Negatief	
c. Twee jaar geleden	☐ Positief	
	☐ Nul	
	☐ Negatief	

23. Heeft de vereniging geld gespaard met een bepaald doel of een bepaalde bestemming?

- Ja
 Nee → ga naar vraag 25 (vraag 24 kunt u overslaan)

24. Welke bestemming heeft dit geld?

(meerdere antwoorden mogelijk)

- Onderhoud accommodatie
 Aanschaf sportmaterialen
 Lustrum
 Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

25. Heeft de vereniging (daarnaast) een financiële buffer (eigen vermogen)?

- Ja
 Nee

ACCOMMODATIE

26. Is er een actuele meerjarenonderhoudsplanning voor de accommodatie aanwezig?

- Ja
- Nee
- Niet van toepassing, geen eigen accommodatie

MAATSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN, CONTACTEN MET BUURT

27. Heeft uw vereniging een vast sportaanbod specifiek voor bepaalde doelgroepen? Zo ja, voor welke doelgroepen?

Hier moet u denken aan een trainingsgroep of trainuur voor bepaalde doelgroepen.

(meerdere antwoorden mogelijk)

- Geen aanbod voor bepaalde doelgroepen
- Ouderen → ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)
- Mensen met een beperking → ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)
- Niet-westerse Hagenaars → ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)
- Kinderen met overgewicht → ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)
- Volwassenen met overgewicht → ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)
- Anders, namelijk:

→ ga naar vraag 29 (vraag 28 kunt u overslaan)

28. Zijn er plannen om een dergelijk sportaanbod de komende twee jaar te gaan verzorgen?

- Ja
- Nee

29. Organiseert uw vereniging andere activiteiten dan reguliere sportactiviteiten, gericht op niet-leden?

U moet hierbij bijvoorbeeld denken aan huiswerkbegeleiding, maaltijdvoorziening, kaartavonden, fysiotherapie.

- Ja → ga naar vraag 31 (vraag 30 kunt u overslaan)
- Nee

30. Zijn er plannen om deze activiteiten de komende twee jaar te organiseren?

- Ja
- Nee

31. We willen graag weten of uw vereniging samenwerkt met onderstaande organisaties. Kunt u aangeven of het om regelmatige samenwerking gaat (meer dan 5 keer per jaar) of incidentele samenwerking (5 keer per jaar of minder)?
Wilt u in de laatste kolom aangeven of die organisatie daarbij gebruik maakt van de club- en/of kledingaccommodatie van uw vereniging?

	Meer dan 5 x p.j.	5 x p.j. of minder	Gebruik club-, kledingaccommodatie
Andere sportverenigingen	☐	☐	☐
School (basis- of voorgezet onderwijs)	☐	☐	☐
Naschoolse opvang	☐	☐	☐
Jeugdorganisaties (scouting)	☐	☐	☐
Buurt-/wijk-/welzijnsorganisaties	☐	☐	☐
(Sport)fysiotherapeut/huisartsen /zorginstellingen	☐	☐	☐
GGD	☐	☐	☐
Sportschool/fitnesscentrum	☐	☐	☐
Commerciële dienstverleners	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐
Anders, namelijk:	☐	☐	☐

Geen samenwerking met één van bovenstaande organisaties

Als uw vereniging regelmatig (meer dan 5 keer per jaar) samenwerkt met een organisatie uit vraag 31, kunt u deze vraag overslaan.

32. Zijn er plannen om de komende twee jaar met een van deze organisaties regelmatig te gaan samenwerken (meer dan 5 keer per jaar)?

- Ja
 Nee

33. Op welke terreinen heeft u voor uw vereniging behoefte aan ondersteuning?

(meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Geen behoefte aan ondersteuning	☐ Beheer van de administratie
☐ Ledenwerving en –behoud Jeugd	☐ Communicatie (bv. website)
☐ Ledenwerving en –behoud Junioren	☐ Beheer financiën
☐ Ledenwerving en –behoud Senioren	☐ Werving sponsors
☐ Werven en begeleiden vrijwilligers	☐ Beheer van de accommodatie
☐ Ontwikkelen en begeleiden topsport	☐ Ondersteuning bij een fusie

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

Anders, namelijk:

Dit was de laatste vraag. Hartelijk bedankt voor uw tijd en medewerking!
De ingevulde vragenlijst kunt u terugsturen met de bijgevoegde antwoordenvolop.
(Een postzegel is niet nodig)

BIJLAGE II VOORBEELD RAPPORTAGE VOOR VERENIGINGEN

Vereniging X

In april/mei 2012 heeft u meegewerkt aan het vitaliteitsonderzoek van de Gemeente Den Haag. In totaal hebben 191 Haagse verenigingen de vragenlijst ingevuld. Op basis van de antwoorden die zij gaven, is de mate van vitaliteit vastgesteld en in hoeverre verenigingen maatschappelijke activiteiten ontplooiën. In dit rapport kunt u lezen hoe dit voor uw vereniging uitpakt. De informatie in dit rapport is gebaseerd op de gegevens die u (of iemand anders van uw vereniging) heeft opgegeven.

Vitaliteit

Om de vitaliteit van een vereniging te meten, hebben we naar een aantal aspecten gekeken:

- Leden (*ontwikkeling ledenaantal, ledenbinding*)
- Kader (*aantal commissies, bestuursleden, vrijwilligers, aanwezigheid functieprofielen en gevolgde cursussen*)
- Beleid en visie (*beleidsplannen, genomen acties uit beleidsplannen, nieuwe sporttak, uitbreidingsplannen*)
- Accommodatie (*meerjarenonderhoudsplanning, reserve voor onderhoud, accommodatiecommissie*)
- Financiën (*begroting, verplichtingen voldaan, financiële resultaat, eigen vermogen*)

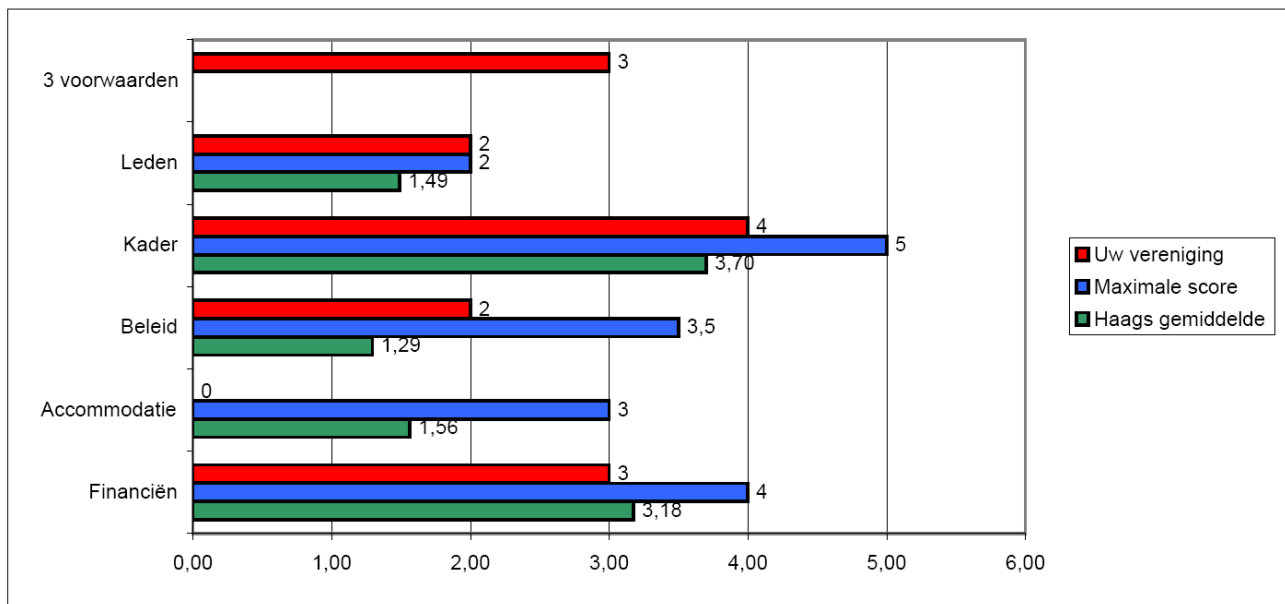
Als een vereniging een minimaal aantal punten heeft op deze aspecten, noemen we het een vitale vereniging. Voor verenigingen met een accommodatie in eigen beheer ligt dit minimum aantal punten hoger dan voor verenigingen zonder accommodatie.

Behalve het vereiste aantal punten, voldoet een vereniging aan de volgende voorwaarden:

- er zijn minimaal drie bestuursleden,
- er is een begroting aanwezig én
- de vereniging kon het laatste jaar aan alle financiële verplichtingen voldoen.

In de volgende figuur geven we weer hoe uw vereniging scoort op de voorwaarden en bovenstaande aspecten. Ter vergelijking hebben we het maximaal aantal punten weergegeven dat gescoord kon worden (blauw) en het gemiddelde van de Haagse verenigingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek (groen). Uw vitaliteitscore is 11. Voor verenigingen zonder eigen accommodatie (zoals de uwe) is de minimumscore voor vitaliteit 10.

In de figuur kunt u zien op welke aspecten uw vereniging punten tekort komt en op welke aspecten uw vereniging hoger of lager scoort dan het Haags gemiddelde.

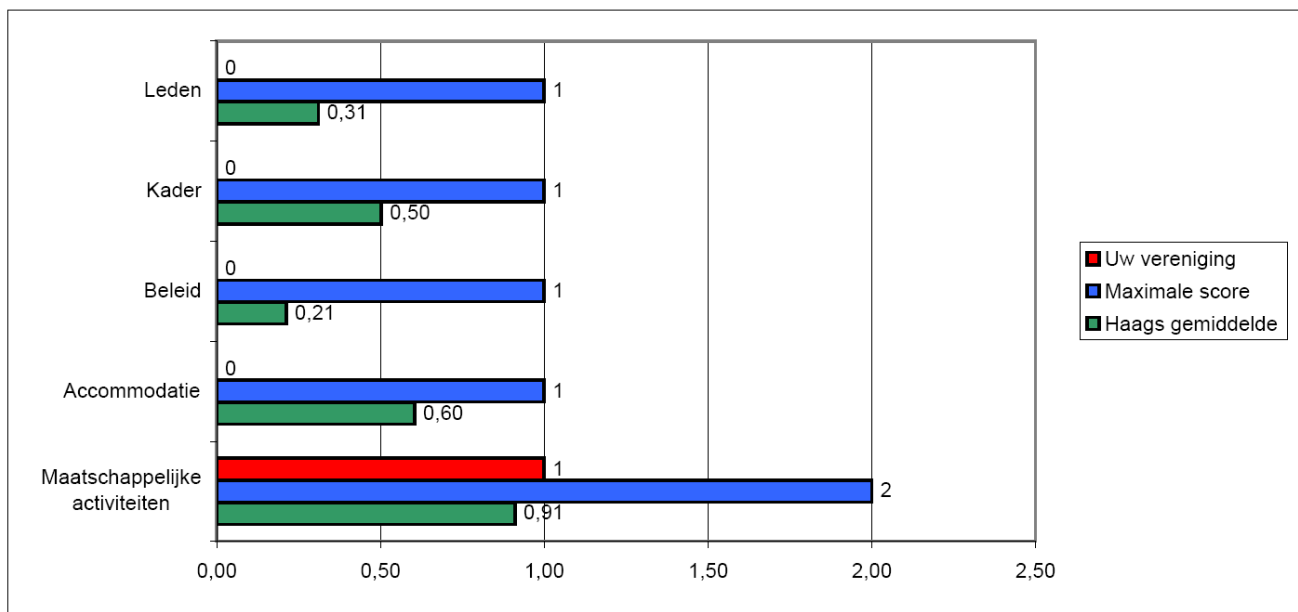
Conclusie: Vereniging X wordt als vitaal aangemerkt. Uw vereniging voldoet wel aan de drie gestelde voorwaarden. Uw vereniging heeft voldoende punten gehaald op de hierboven genoemde aspecten.

Maatschappelijke functie

Om inzicht te krijgen in de maatschappelijke functie van verenigingen, hebben we naar de volgende aspecten gekeken:

- Leden (*activiteiten voor niet-leden*)
- Kader (*iemand voor ontwikkeling maatschappelijke activiteiten*)
- Beleid en visie (*beleidsplan maatschappelijke functie*)
- Accommodatie (*accommodatie gebruikt door andere organisatie*)
- Maatschappelijke activiteiten (*aanbod specifieke doelgroepen, samenwerking met partners uit zorg, welzijn, onderwijs*)

In de figuur wordt weergegeven hoe uw vereniging scoort op deze aspecten. Ook hier is het maximum weergegeven en het gemiddelde van de verenigingen die aan het onderzoek hebben meegedaan.

Uw maatschappelijke score is 1. Het maximaal aantal punten dat verenigingen zonder eigen accommodatie kunnen halen, is 5.

In de begeleidende brief bij dit rapport treft u meer informatie aan over hoe de gemeente omgaat met de uitkomsten van dit onderzoek.

Eind 2012 zal de algemene rapportage verschijnen met de algemene resultaten van alle verenigingen die mee hebben gedaan aan het onderzoek. U kunt dit rapport vinden op www.denhaag.nl.

BIJLAGE III SCORINGSMETHODIEK

In deze bijlage laten we zien aan welke vragen de gebruikte indicatoren gekoppeld zijn. Daarnaast staat het aantal punten dat een vereniging krijgt, afhankelijk van hun antwoord op de betreffende vragen. We gaan eerst in op de scoringsmethodiek die we hebben gebruikt voor vitaliteit en daarna op de methodiek voor de maatschappelijke functie van verenigingen.

VITALITEIT

Hieronder staan de indicatoren die betrekking hebben op de vitaliteit van een vereniging.

Indicatoren vitaliteit	Vragen in de vragenlijst	Punten
Leden		
Ledenaantal afgelopen drie jaar stabiel (daling < 5%) of stijgend	V3 – V1 Stijging ledenaantal of gelijkblijvend ledenaantal. Igv daling ledenaantal is dit minder dan 5% van het ledenaantal twee jaar geleden (V3). Een daling van minder dan vijf leden is toegestaan (voor kleine verenigingen is dit snel > 5%).	1
Onderneemt activiteiten voor ledenbinding	V5: drie of meer activiteiten aangekruist.	1
Kader		
Minimaal twee commissies (minimaal vijf bij verenigingen > 300 leden)	V8: aantal commissies. Verenigingen met 300 leden of minder: minimaal twee commissies. Verenigingen met meer dan 300 leden: minimaal vijf commissies.	1
Minimaal drie bestuursleden	V6: drie of meer.	1
Voldoende vrijwilligers of een beheersbaar tekort (levert geen problemen op)	V10: 'voldoende' en zo niet, V11: 'beheersbaar'.	1
Beschreven functieprofielen bestuursfuncties (voorzitter, penningmeester en secretaris)	V15: 1 ^e , 2 ^e én 3 ^e antwoord aangekruist.	1
Cursussen/trainingen/informatiebijeenkomsten	V14: één of meer cursussen aangekruist.	1
Beleid en visie		
Beleidsplan aanwezig op minimaal twee terreinen, waaronder een algemeen beleidsplan	V16: algemeen beleidsplan en een ander aanwezig.	1
	Verenigingen die geen beleidsplannen hebben, maar met minimaal twee beleidsplannen bezig zijn, krijgen een halve punt.	1/2
	Ook verenigingen met één beleidsplan of meerdere beleidsplannen, maar geen algemeen beleidsplan, krijgen een halve punt.	1/2
Acties uit minimaal twee beleidsplannen worden uitgevoerd	V16: bij minimaal twee <u>aanwezige</u> beleidsplannen zijn acties aangevinkt.	1
Afgelopen twee jaar nieuwe sporttak of plannen voor nieuwe sporttak binnen twee jaar	V17 = ja.	1
	Wanneer V18 = ja, krijgen verenigingen een halve punt.	1/2
Plannen om uit te breiden of de accommodatie aan te passen	V19 = ja.	1/2
Accommodatie		
Er is een meerjarenonderhoudsplanung	V26 = ja.	1
Er wordt gereserveerd voor onderhoud	V24: onderhoud accommodatie aangekruist.	1
Accommodatiecommissie aanwezig	V8: leden accommodatiecommissie genoemd.	1
Financiën		
Begroting aanwezig	V20 = ja.	1
Vereniging kan laatste drie jaar aan alle verplichtingen voldoen	V21a, b en c = ja. Of V21a = onbekend en V21b en c = ja.	1
Het resultaat is de afgelopen drie jaar niet negatief	V22a, b én c: nul of positief. Of V22a = onbekend en v22b en c: nul of positief.	1
Vereniging heeft eigen vermogen	V25 = ja.	1

Vitale verenigingen moeten aan een aantal voorwaarden voldoen:

- er moeten minimaal drie bestuursleden zijn,
- er is een begroting aanwezig én
- het laatste jaar kon de vereniging aan alle financiële verplichtingen voldoen.

Verenigingen met een accommodatie kunnen maximaal 17,5 punten scoren. Wanneer zij aan bovenstaande voorwaarden voldoen én in totaal twaalf punten of meer hebben, noemen we de vereniging vitaal. Verenigingen zonder accommodatie kunnen maximaal 14,5 punten scoren. Zij moeten aan de drie voorwaarden voldoen en in totaal tien punten of meer hebben voor het label vitaal.

MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE

Voor de maatschappelijke functie van een vereniging hebben we de volgende indicatoren gebruikt:

Indicatoren maatschappelijke functie	Vragen in de vragenlijst	Punten
Leden		
Organisatie van andere activiteiten dan reguliere sportactiviteiten gericht op niet-leden. Zo niet: concrete plannen voor activiteiten voor niet-leden	V29 = ja. Of V30 = ja.	1 1/2
Kader		
Iemand is bezig met de ontwikkeling van maatschappelijke activiteiten	V7 = ja.	1
Beleid en visie		
Beleidsplan aanwezig op maatschappelijke functie van de vereniging	V16: beleid over maatschappelijke functie aanwezig. Of V16: vereniging is hiermee bezig.	1 1/2
Accommodatie		
Club/kleedaccommodatie wordt gebruikt door andere organisaties dan alleen de sportvereniging	V31, 3 ^e kolom aangekruist.	1
Maatschappelijke activiteiten en contacten in de buurt		
Aanbod voor specifieke doelgroepen (ouderen, beperking). Zo niet: concrete plannen hiervoor	V27: aanbod voor doelgroep aangekruist. Of V28 = ja.	1 1/2
Structurele samenwerking met één of meer partners uit zorg, welzijn of onderwijs (buiten het gebruik van de accommodatie). Zo niet: concrete plannen hiervoor óf oppervlakkige, incidentele contacten	V31: 1 ^e kolom aangekruist. Of V32 = ja. Of V31, 2 ^e kolom aangekruist.	1 1/2 1/2

Verenigingen met accommodatie kunnen hier maximaal zes punten op scoren. Wanneer zij vier punten of meer hebben, gaan we er van uit dat ze een maatschappelijke functie hebben. Voor verenigingen zonder accommodatie geldt dat zij maximaal vijf punten kunnen halen. Wanneer zij drie of meer punten hebben, gaan we uit van een maatschappelijke functie bij deze verenigingen.

CONTROLE

Volgens bovenstaande methodiek zijn de verenigingen ingedeeld in de vier groepen:

- A: niet-vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- A+: niet-vitale vereniging met maatschappelijke functie
- B: vitale vereniging zonder maatschappelijke functie
- B+: vitale vereniging met maatschappelijke functie

We wilden controleren of deze indeling volgens de scoremethodiek overeen kwam met het beeld van vitaliteit dat de medewerkers van de gemeente hebben die veel contact hebben met de sportverenigingen. Deze medewerkers hebben daarom tien willekeurige verenigingen zelf ingedeeld in een van bovenstaande categorieën. De overeenstemming tussen hun oordelen was groot, slechts bij één vereniging week het oordeel af. Deze vereniging zat op de grens van wel of niet vitaal, dus die afwijking is daarmee te verklaren. Daarnaast hebben zij de indeling totaal bekeken. Die kwam grotendeels overeen met het beeld dat zij zelf hadden van de vitaliteit bij verenigingen. Voor vijftien verenigingen week de indeling af van hun eigen beeld. Voor twaalf van deze verenigingen gold dat het

grensgevallen waren, zij vielen 'net' in een bepaalde categorie, dus die afwijking was goed te verklaren. Voor één vereniging gold dat hun situatie de afgelopen tijd sterk verbeterd was. De vragenlijst heeft voor een deel betrekking op de afgelopen jaren, dus voor deze vereniging komt de huidige stand van zaken niet meer overeen met het beeld in de vragenlijst. De overgebleven twee verenigingen lijken de vragenlijst niet goed te hebben ingevuld. Een aantal aspecten die bekend zijn bij de gemeente, kwamen niet overeen met wat deze verenigingen hebben ingevuld.

Hieruit hebben we geconcludeerd dat de scoremethodiek voldeed en niet aangepast hoefde te worden. De twee verenigingen die de vragenlijst niet goed hebben ingevuld, hebben we in het bestand gelaten. Dit soort 'ruis' komt in elk onderzoek voor, het leek ons niet juist deze verenigingen te verwijderen. Bovendien hebben we dit bij andere verenigingen niet gecontroleerd, dus een dergelijke selectie zou een selectieve invloed kunnen hebben op de resultaten.

BIJLAGE IV INDELING IN SPORTTAK

We hebben voor het onderzoek de verschillende sporten ingedeeld in een aantal categorieën. Hieronder is weergegeven hoe de sporten zijn ingedeeld.

Badminton

Badminton

Beach, branding en watersporten

Beachsoccer
Beachvolleybal
Brandingsport
Surfen
Waterskiën
Watersport
Windsurfen
Zeilen
Roeien

Biljart

Biljarten
Poolbiljart
Snooker

Cricket

Cricket

Denksport

Bridge
Dammen
Schaken

Hockey

Hockey

Jeu de boules

Jeu de boules
Boccia

Korfbal

Korfbal

Tennis

Tennis
Squash

Turnen en dans

Ritmische sportgymnastiek
Trampolinespringen
Gymnastiek
Turnen
Danssport
Jazzdans

Voetbal

Voetbal
Futsal/zaalvoetbal

Volleybal

Volleybal

Zelfverdediging/vechtsport

Aikido

Boksen

Capoeira
Jiujitsu
Judo
Karate
Kempo
Kendo
Kickboksen
Kungfu
Muy thai
Oosterse gevechtskunst
Pencak Silat
Taekwondo
Thaiboxen
Zelfverdediging
Krachtsport
Worstelen

Zwemmen

Duiken
Leszwemmen
Onderwaterhockey
Reddingszwemmen
Schoonspringen
Synchroonzwemmen
Waterpolo
Zwemmen

Overige balsporten

Basketbal
Handbal
Honkbal
Softbal
Rugby
Tafeltennis
Bowling
American football
Golf
Gaelic football
Hurling
Lacrosse
Kaatsen

Overige binnensporten

Darts
Modelautosport¹²
Kunstrijden
IJsansen
Ballet
Schermen
Go

Overig

De rest

¹² Achteraf is gebleken dat het hier niet gaat om een sport die bij NOC*NSF is aangesloten, deze wordt in het vervolg van het onderzoek uitgesloten.

